1931 metų gruodžio mėn. 18 d. Nr. 50 (236) ✤ V metai.

MŪSŲ RYTOJUS

NEPARTINIS ŪKININKŲ LAIKRAŠTIS

Prenumerata: Metams 4 lt. 20 ct. Atskir. num. 20 ct. Išsirašyti galima tiktai: 1) Nuo sausio mėn. 1 d. metams už 4 lt. 20 ct. arba pusmečiui už 2 lt., 10 ct. 2) nuo balandžio mėn. 1 d. 9-ms mėn. už 3 lit. 15 ct. 3) nuo liepos mėn. 1 d. 6-ms mėn. už 2 lit. 25 ct. ir 4) nuo spalių mėn. 1 d. 3-ms mėn. už 1 lt. 25 ct. Pavėlavusiems už praėjusį laiką laikraštis nesiunčiamas. Latvijoj, Estijoj ir Vokietijoj met. 7 lt.; kitur užsieniuose — 10 lt. Adreso pakeitimas 60 centų, galima pašto ženklais;

Redaktorius **Ant. Bružas**
Leidėjas „Kaimo Žodžio“ bendrovė.
REDAKCIJA straipsnius ir korespondencijas taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nespausdintas korespondencijas ir smulkesnius straipsnius naikina. Rankraščių savo lėšomis negrąžina.

Skelbimai: Už petito eilutę, per pusę skiltiės, po teksto — 2 litai 20 centų. Tekste — 4 litai
„Mūsų Rytojaus“ Redakcijos ir Administracijos adresas:
Kaunas, Laisvės Al. nr. 22. (III aukštas)
Telefonai: Redaktorius — 4248. Redaktoriaus padėjėjas — 4249. Redakcija — 2633; Administracija — 221, Skelbimų skyrius — 3012.

Valstybės darbų gairės.

Gruodžio 11 d. Respublikos Prezidentas p. A. Smetona, atlikęs iškilmingą priesaiką, pasakė reikšmingą kalbą ypatingiesiems tautos atstovams, nužymėdamas kuria linkme ir kuria eile bus toliau dirbamas valstybės darbas.

Kalbos pradžioje p. Prezidentas pažymėjo, kad tiek jo paties, tiek jo bendradarbių linkmė jau yra pasireiškusi, ryškiai įžymėta ir ilgo patyrimo sutvirtinta. **Toji linkmė yra tautiška, vieningumo pradu pagrįsta.** Tas reiškia, kad ne vieno kurio visuomenės luomo, bet visų, didžiųjų ir mažųjų buitis turi sudaryti tautos rūpestį.

Visa, kas valstybės vardu ir jos lėšomis daroma, turi būti įmanoma ir prieinama visiems.

Vyriausybei yra reikalinga visokio laipsnio gerų bendradarbių. Valdžios įstaigosna turi būti parenkami išmaningi žmonės, kurie pritaria ir tinka šitaip suprantamam valstybės darbui ir turi pakankamai kuriamosios pajėgos. Čia siaurasai partingumo jausmas turi būti bendrosios tautinės sąmonės ir plataus valstybės masto nugalėtas.

Valdžios talka turi būti drausminga ir darbinga. **Ne iš baimės, o iš sąžinės reikia dirbti. Tada valdančiųjų darbas sekasi ir jis yra tautiškas visuose savo laipsniuose.**

Tautiškoji vyriausybės darbų linkmė turi būti glaudžiai susijusi su mūsų visuomenės gyvenimu. Tarp valdžios ir visuomenės neturi būti spragų ir spragelių. Atvirkščiai, per įvairias viešojo pobūdžio kultūrines įstaigas, per švietimo, žemės ūkio, kredito, pramonės ir prekybos organizacijas turi būti siekiama bendrauti su tautos visuma.

Tautiška linkme eiti valstybės darbe reiškia pažinti savo tautą, atsiminti jos patyrimas, mokėti jis įvertinti, ieškoti ir rasti jai tinkami keliai į šviesią ateitį. Žinoma, reikia atsižvelgti ir į svetimų kraštų patyrimą, kad vienur kitur pasektume jų geruoju pavyzdžiu. Bet visa, ką iš svetur imame, turi prisiderinti į mūsų gilią lietuvišką sielą. Visa, kas sektina, turime prigydyti mūsų krašte.

— Daugybė tautos reikalų, — sakė toliau p. Prezidentas, — veržiasi priekin ir laukia iš valdžios tvarkingo rūpinimo. Krašto vadovybės uždavinys yra nustatyti jiems tinkama cilė, laikantis dėsnio, kad, kas visuomenės gyviau atjaučiama ir be ko jai būtų sunku manytis, tai pirma turi būti padaryta.

Darant kokį žygį, kartais ilgesnis kelias esti tikresnis, dėl to jis tenka pasirinkti. Ir mūsų tautos būdui reikalinga, kad verčiau kas būtų padaryta ir ne taip veikiai, bet kad būtų tinkamai padaryta, kad atatiktų skirtingą, savaimą Lietuvos gyvenimą. **Numatomų svarbesniųjų žygių eilėje yra, be abejo, mūsų tautos atstovybės sušaukimas. Ta atstovybė turi rinktis tokiais pagrindais, kad būtų tikrai krašto reikalų, o ne partinių interesų reiškėja. Tokia atstovybė yra būtinas dalykas.**

Jau kuris metas, kaip kokia sunki sloga yra jaučiama negerovė mūsų dvasiškijos santykių su valstybe. Čia būtų galima pasiekti pagerėjimo, jei būtų daugiau tautiškai valstybiško susipratimo. Reikia tikėtis, kad rimties ir santarvės noras padės įveikti šių santykių kliuvinius.

Tiek pasakė Tautos Vadas vidaus politikos klausimais. Liesdamas užsienių politiką, jis pareiškė, kad dabartiniu metu pastebime visus ir visur gyvenant vargų metą ir ieškant kelių iš tų vargų išbristi. Gangreit visuose kraštuose pairę savybės santykiai ir pastebimas vienų kraštų nutolimas nuo kitų. Tokių vargų tenka ir mūsų šaliai pajusti, bet mes, vieningai toliau dirbdami, esame pasiruošę juos nugalėti.

Mūsų kitoniškas, skirtingas, įsisenėjęs vargas, — tai Vilniaus krašto byla. Bet mes esame prityrę ją ginti. Teisingai tvarkydamiesi savybėje, mes galime susilaukti ir teisingai nustatytų Lietuvos sienų, susilaukti Gedimino sostinės Vilniaus.

Baigdamas savo kalbą p. Prezidentas pasakė, kad tauta susipratusi ir tvirta jaučiasi, kada ji esti vieninga nuo apačios ligi viršaus, kada ji moka įveikti visus gyvenimo prieštaravimus savybėje, o bendraudama su prašalaičiais, jų akyvaizdoje junta savo gerą skirtingą visumą. Taip esant nebėra vietos visuomenei ir vyriausybei sakytis **mes ir jūs,** o lieka abejiems, visuomenei ir vyriausybei tik žodis **mes.**

Tokios yra mūsų Valstybės Galvos darbų gairės, kuriomis jisai ketina vadovautis.

Ką pasakė Respublikos Prezidentas apie „Mūsų Rytojų“

„Mūsų Rytojaus“ redaktorius Antanas Bružas, savo ir bendradarbių vardu, sveikino perrinkimo proga p. Respublikos Prezidentą Antaną Smetoną, kartu pareikšdamas Jam, kad **„Mūsų Rytojus“ ir toliau eis nepartine, tautiškai valstybiška linkme, kad jis kiek galėdamas rems tautos vienijimo ir stiprinimo darbą,** kurį p. Prezidentas Smetona jau seniai nenuilstamai skelbia ir sekmingai dirba.

P. Prezidentas apie **„Mūsų Rytoją“** šitaip pasakė:

— Lietuvos kaimas, lietuviai ūkininkai išlaikė mūsų tautos kalbą, meną, dvasią ir žemę, kur dabar atstatyta Lietuvos valstybė. Visi mes esame kilę iš ūkininkų, visi mes esame ir turime būti jiems artimi. Aš visada džiaugiuos, kada aš pats ar kitas ką gero padarome mūsų tautos pagrindui — ūkininkams. „Mūsų Rytojus“ atjaučia ir supranta ūkininkų dvasią ir jų reikalus. Jis ėjo ir eina tautos vieningumo keliu. Beg ne dėl to labiausiai jis turi pasisekimo. „Mūsų Rytojaus“ yra didelis nuopelnas, kad jis rado būdą ir priemonių taip plačiai paskleisti spausdintajam žodžiui mūsų sodžiuose. Tikrai džiaugiuos taip gražiu jo pasisekimu. Redakcijos rūpestį toliau „Mūsų Rytojų“ tobulinti ir spaudos talkininkų pasiryžimą dar plačiau paskleisti tą laikraštį visuomenėje, tenka sveikinti ir palinkėti jums dar daugiau pasisekimo.

Daugybė sveikinimų Respublikos Prezidentui

Jo Ekscelencija Respublikos Prezidentas gavo ir tebegauna daugybę sveikinimų jo perrinkimo proga. Sveikina ne tik Lietuvos visuomenės organizacijos bei pavieniai žymesnieji asmenys, bet ir kitų draugingų valstybių galvos.

Sveikino Latvijos, Estijos, Suomijos, Čekoslovakijos, Ispanijos ir Vokietijos prezidentai. Vokietijos prezidentas savo sveikinime reiškia džiaugsmo, kad Lietuvos Respublikos Prezidentu yra išrinktas p. Antanas Smetona ir kad jis, be abejo, nuves Lietuvą į laimingą ateitį.

Pasimirė J. Vokietaitis Kauno miesto burmistras

Gruodžio 15 d. apie 14 val. Berlyno universiteto vidaus ligų klinikoje pasimirė visai Lietuvai brangus žmogus, Kauno burmistras a. a. Juozas Vokietaitis. Jis buvo apsirgęs plaučių uždegimu, kurį begydant prisimetė kita, ne visai aiški, bet sunki plaučių liga. Tos ligos gydyti velionis prieš porą savaičių buvo nuvežtas Berlynan ir, neveizint į rūpestingą paties klinikos direktoriaus prof. Bergmano priežiūrą, mirtis nutraukė jo gyvybės siūlą.

Juozas Vokietaitis yar kilęs iš Pabardiškių kaimo, Mariampolės apskr. Išėjęs Veiverių mokytojų seminarijos mokslą 1890 m., jis rusų valdžios buvo priverstas dirbti pedagogų darbą Lenkijos gilumoje — Dombrove ir Sosnovičiuose. Svetimame krašte begyvendamas, Vokietaitis nepamiršo esąs lietuvių tautos sūnus ir, pirmai progai pasitaikius, sugrįžo 1907 m. tėvynėn. Nuo to laiko jis apsigyveno Kaune ir buvo pradžioje „Saulės“ draugijos laikomų mokytojų kursų, o vėliau tos pačios „Saulės“ mokytojų seminarijos direktorium. Pats didžiai mylėdamas savo kraštą ir savo tautą, Vokietaitis rūpestingai skiepijo tėvynės meilę savo auklėtiniams ir paruošė Lietuvai daug veiklių patriotų mokytojų.

9 pėst. L. K. Vytenio p. II kulk. kuop. tragingai mirusiam eil. **Daraškevičiui Stasiui,** jo tėvams, broliams, sesutėms ir gimnėms reiškiame nuoširdžią užuojautą. *Kuopos karininkai, puskarininkai ir kareiviai.*

Politikos apžvalga.

Japonijos - Kinijos kivirčas dėl Mandžiurijos pasikeitimų tuo tarpu nerodo. Kovų pereitą savaitę neįvyko; abiejų šalių kariuomenės laiko užimtas pozicijas. Japonai neina pirmyn, bet ir nesitraukia atgal. Japonijos vyriausybė atsistatydino ir jau sudaryta nauja. Senoji vyriausybė atsistatydino dėlto, kad ji nesutiko su karo vadovybe. Mat, karo vadovybė reikalavo energingesnių ir griežtesnių veiksmų, o vyriausybė, nenorėdama perdaug erzinti kitų valstybių, stengėsi veikti atsargiau ir lėčiau. Naująjį ministerių kabinetą sudarė Inukai. Manoma, kad naujoji vyriausybė bus daug griežtesnė ir dar mažiau linkusi nusileisti. Tokiu būdu taikingas ginčo išsprendimas turės dar pasunkėti. Ir Kinijoj atsistatydino vyriausybės vadas Čankaišekas. Jis vadinosi Kinijos prezidentu, buvo kartu vyriausybės galva ir vyriausias kariuomenės vadas. Kiniečiai, ypač jaunimas — studentai, nepatenkinti Čankaišeko nuolaidumu ir reikalavo griežtesnių žygių prieš japonus. Kas bus Čankaišeko vietoje dar nežinia. Gali būti, kad jis vėl grįš, nes sunku bus rasti geresnį už jį. Iš to matom, kad ir Japonijoj ir Kinijoj reikalaujama griežtumo ir nenorima nuolaidumų. Vadinasi, susitarimo ir ginčo taikingo išsprendimo galimybės mažėja.

Tuo tarpu Paryžiuje Tautų Sąjungos Taryba, išposėdžiavusi daugiau, kaip mėnesį, pagaliau pereitą savaitę išsiskirstė. Tarybos rezoliucija rodo visišką japonams nusileidimą. Rugsėjo mėn. Tarybos rezoliucija reikalavo, kad japonai tuojau iš Mandžiurijos pasitrauktų. Japonai nepaklausė, teisindami visokiais būdais savo pasilikimą. Dabar Taryba savo rezoliucijoj jau tiktai reikalauja, kad japonai neitų toliau ir leidžia jiems pasilikti savo pozicijose. Tokiu būdu japonai gali būti visiškai patenkinti. Jie pasiekė, ko norėjo. Be to, nutarta siųsti Mandžiurijon kontrolės komisiją, kuri prižiūrės, kad nebūtų kovų ir padarys Tarybai pranešimą.

Vokietijos vyriausybė, kovodama su ūkio sunkumais, išleido naują „bėdos įstatymą“, kuris labai plačiai ir giliai paliečia šalies ūkį. Visų pirma įsakoma sumažinti įvairių prekių kainas 10, 20 ir daugiau procentų. Paskirtas tam tikras komisaras, kuris kainų sumažinimo prižiūrės. Taipogi, sumažinami geležinkelių tarifai, įvairūs atlyginimai, algos, pensijos. Vyriausybė siekia to, kad Vokietijoj būtų viskas taip pigu, kaip prieš karą. Sumažinama nuoma už butus. Tačiau mokesčiai nesumažinami, o kai kurie dar padidinami.

Vokietija turi trumpalaikių skolų apie dvylika milijardų markių. Iš jų apie 8 milijardus jai reikėjo sumokėti dar šiemet. Vasaros metu vokiečiams pavyko išsiderėti iš savo kreditorių, daugiausia amerikiečių ir anglų, kad skolų mokėjimas būtų atidėtas pusei metų. Dabar vėl prasidėjo derybos, nes vokiečiai sakosi, negalį mokėti.

Įvairios naujienos.

Nepr. Lietuva.

Užsieny gyvenančių lietuvių šelpimas.

Vidaus reikalų ministerija kitų metų sąmatoje yra įrašiusi 130.000 lt. mūsų emigrantų mokykloms, spaudai palaikyti ir juos pačius paremti. Iki šiol šelpiami Pietų Amerikoj gyveną lietuviai. Paskutiniu metu pašalpos reikalingi Vokietijos, Prancūzijos, Škotijos ir Kanados lietuviai. Numatytų pinigų, žinoma, visus reikalus patenkinti neužteks. Pageidautina, kad ir visuomenė prisidėtų šelpti užsieny gyvenančius ir skurstančius savo tautiečius.

Paminėjo liūdnas sukaktuves.

Šiemet suėjo lygiai 700 metų, kai į mūsų brolių prūsų žemes atsikraustė vokiečiai-kryžiuočiai ir pradėjo prūsų giminės pavergimą bei naikinimą. Vokiečiai prūsų žemių pagrobimą šiemet apvaikščiojo labai iškilmingai Marienburge, Rytprūsiuose.

Mums tos sukaktuvės yra liūdnos. Gruodžio mėn. 13 d. šių liūdnų sukaktuvių minėjimą surengė Vytauto Didžiojo universiteto studentų korporacija „Romuva". Prof. E. Volteris ir kiti trumpai nupasakojo prūsų gyvenimą ir padarė trumpą prūsų istorijos apžvalgą.

Susirūpino Uragvajaus lietuviais.

Argentinoj ir Brazilijoj mūsų emigrantų yra daugiausia, bet nemaža jų yra ir Uragvajuje, būtent apie 10.000. Argentinos ir Brazilijos lietuviais jau senokai rūpinamasi. Uragvajaus lietuviais nesirūpinta iki šiol todėl, kad jie labai nesiskųsdavo. Deja, Uragvajaus lietuviai iki šiol neturėjo nei savo mokyklos, nei laikraščio, jų religiškus reikalus tenkino svetimtaučiai.

Dabar vidaus reikalų ministerija į Uragvajų nusiuntė kun. Radžių, kuriam skirta vesti visą tenykščių lietuvių kultūriškąjį ir religiškąjį gyvenimą. Kun. Radžius, išvykdamas iš Lietuvos, išsivežė 300 kilogramų švietimo ministerijos dovanotų Uragvajaus lietuviams knygų.

Emigracija beveik sustojo.

Praėjusį mėnesį iš Lietuvos emigravo tik 92 žmonės: į Argentiną išvažiavo 17 žmonių, į Braziliją — 3, į Pietų Afriką — 28, į Kanadą — 1, į Uragvajų — 21, į Jungtines Amerikos Valstybes — 26, į Meksiką — 2, į Palestiną — 3 ir į Australiją 1 žmogus.

Pažymėtina, kad pereitą mėnesį emigravusių lietuvių yra visai palyginti nedidelis nuošimtis. Iš visų 92 žmonių apie 70 yra žydai.

Laivų judėjimas Klaipėdos uoste.

Per šių metų lapkričio mėn. į Klaipėdos uostą atplaukė iš viso 71 laivas — 42 vokiečių, 9 švedų, 6 danų, 4 anglų, 4 lietuvių, po 2 — norvegų ir latvių ir po vieną suomių ir olandų.

Per tą patį laiką išplaukė 70 laivų, — 39 vokiečių, 9 švedų, 6 danų, 5 lietuvių, 4 anglų ir t. t.

Atidarytas Seredžiaus tiltas.

Seredžiuj buvo atidarytas naujai pastatytas geležinis tiltas per Dubysą. Tai yra paskutinis iš 7 Vytauto Didžiojo metais pradėtų statyti didesnių tiltų.

Seredžiaus tiltas yra 84 metrų ilgumo, vienos angos ir moderniškos konstrukcijos. Tilto pastatymas kartu su pylimais kaštavo 450.000 litų. Tiltas turi didelės reikšmės, nes pastatytas ant svarbaus vieškelio, kuris jungia Didž. Lietuvą su Klaipėdos kraštu. Džiaugiasi susilaukę tilto ir vietos gyventojai. Tilto pašventinimo apeigas atliko Seredžiaus klebonas, dalyvaujant valdžios atstovams.

Draugiškų vekselių auka.

Praėjusį sekmadienį Kaune, savo parduotuvėj prie Laisvės Alėjos, pasikorė stambus geležies pirklys Jokūbas Bursteinas. Prieš pasikardamas, jis dar išgėrė jodo.

Dėl nusižudymo priežasčių kalbama, kad jis buvo išdavęs ir prižiravęs draugiškų vekselių, kuriuos vėliau pats turėjo išsipirkti.

A. a. Juozas Vokietaitis, Kauno miesto burmistras, gruodžio mėn. 15 d. miręs Berlyne.

Pradžios mokyklų statyba.

Šiemet švietimo ministerija baigė statyti 4 pradžios mokyklų namus: du Trakų apskr. ir po vieną Zarasų ir Utenos apskr. Šiemet pradėti statyti dveji mūriniai namai mokykloms Aukštadvary ir Semelišky ir 6 mediniai. Be to, švietimo ministerija šiemet davė pašalpų 16 savivaldybių statomoms mokykloms.

Šiemet iš 2.268 pradžios mokyklų savus namus turėjo 696 mokyklos, arba virš 30%. Iš visų mokyklų 161 išlaiko švietimo ministerija, 2.040 — savivaldybės ir 67 — įvairios kultūrinės organizacijos.

Okup. Lietuva.

Vilniaus bazilikos požemių paslaptys.

Vilniaus bazilikos požemiuose vėl rasta apgriuvusi kriptа. Po griuvėsiais rasti vyresnio amžiaus vyro griaučiai, du žiedai, kurių vienas vyskupiškas, ir šilkinių rūbų liekanų. Surastos liekanos tyrinėjamos. Manoma, kad tai bus vyskupo Valerijono Protasevičiaus, mirusio 1.580 metais, griaučiai.

Reikalauja dvigubų mokesčių.

Anapus administracijos linijos, Trakų valsčiaus viršaitis išeikvojo 12.000 zlotų valsčiaus pinigų. Tai buvo surinkti iš ūkininkų žemės mokesčiai. Dabar tie viršaičio prašvilpti mokesčiai reikalaujami iš ūkininkų antrą kartą.

Štai koki mokytojai mokina lietuvių vaikus.

„Vilniaus Rytojus", rašydamas apie okupuotojo krašto lietuvių mokyklų vargus, praneša apie šitokį atsitikimą:

Į Pamerkio kaimą, Varėnos valsčiuj, atvyko lenkų mokyklų inspektorius ir, sušaukęs vietos gyventojus įtikinėjo, kad esą reikalinga steigti valdišką mokyklą. Kaimo gyventojai lietuviai nesuprato, ką pasakė inspektorius. Tada inspektorius pasikvietė Briedžių kaimo valdiškos mokyklos mokytoją, kuris turėjo išversti inspektoriaus kalbą lietuviškai. Mokytojas atsikosėjęs tarė: „Jeigum Pamerkys neleist namo in mokyklon, tai turetum vaikščiotum in Biekšiun mokyklon; o jei tas nemažys, tai mokėsim karas". Žinoma, klausytojai tokios kalbos nesuprato.

Tai tokie mokytojai mokina lietuvių vaikus gimtosios kalbos.

Lietuviai svetur.

Prūsų moterų dr-jos jubiliejus.

Gruodžio 13 d. sukako 10 metų, kaip veikia Prūsų lietuvių moterų draugija. Sukaktuvėms paminėti tą dieną Tilžėje buvo suruošta giesmių diena ir lietuvių liaudies meno paroda. Ji tuo tarpu suruošta siauram žmonių rateliui. Parodoje išstatyti dalykai ypatingai pabrėžia moterų darbą ir jų menišką skoni.

Graži Amerikos lietuvių paroda.

Lapkričio mėn. Stamforde, Amerikoj, įvyko tarptautinė paroda, kurioj dalyvavo 10 Amerikoj gyvenančių tautų. Įdomiausias parodoje buvo lietuvių skyrius. Jame buvo surinkta įvairūs lietuvių liaudies meno dalykai. Visą parodos laiką lietuvių skyrius buvo lankytojų apgultas, kitų tautų skyriai mažai juos masinę.

Užsieniai.

Sodžiuos trūksta darbininkų, o miestuos nedarbas.

Rygoj įvyko Latvijos ūkininkų sąjungos konferencija, kurioj dalyvavo apie 600 atstovų ir svečių. Konferencija tarp kit ko išsireiškė prieš javų monopolį. Be to, reikalavo **nutraukti bedarbiams pašalpas, nes sodžiuos trūksta darbininkų.**

Tą pačią dieną Rygoj buvo sušauktas bedarbių kongresas. Kongrese buvo nurodinėjama, kad Latvijoj šiuo metu yra apie 30.000 bedarbių. Priimtos rezoliucijos, kuriose reikalaujama pašalpų ir vieno milijono latų viešiems darbams. Be to, pareikštas protestas prieš vyriausybės nusistatymą siųsti bedarbius į sodžius prievartos keliu.

Audros Vidžemio jūroj.

Vidžemio jūroj siautė nepaprastai smarkios audros, per kurias nuskendo vienas mažas prancūzų karo laivas su 13 žmonių įgula ir daug žvejų laivų.

Smarkios audros siautė ir Italijoj. Florencijoj vlesulas išvertė radio stoties stiebą, 4.000 tonų svorio. Laimei stiebas virto į neapstatytą lauką. Jeigu būtų virtęs priešingon pusėn, tai būtų užgriuvęs ant moterų vienuolyno ir sukėlęs didelę katastrofą.

Rusijoj sprogdina ir degina bažnyčias.

Pereitą savaitę Maskvoj buvo susprogdinta Kristaus Išganytojo katedra. Penki dinamito patronai šį puikų statybos paminklą pavertė griuvėsių krūva.

Sovietų Gudijoj bedievių sąjunga pareikalavo uždaryti vieną katalikų bažnyčią. Reikalavimo neįvykdžius, bažnyčia buvo sudeginta.

Pranašauja katastrofą.

Žinomas anglų ekonomistas Paich pranašauja, kad už poros mėnesių, jeigu nebus imamasi griežtų žygių, turės įvykti pasaulio katastrofa. Paich siūlo sušaukti viso pasaulio tautų konferenciją, sumažinti reparacijas ir tarpvalstybines skolas ir ypač sumažinti muitus. Anglijos muitų politika esanti tikra beprotystė, kuri gali privesti pasaulį prie bankroto.

Ispanai išsirinko prezidentą.

Ispanijos tautos steigiamasis susirinkimas Ispanijos prezidentu išrinko respublikonų vadą Alcalą Zamorrą. Už Zamorrą balsavo 361 atstovas iš 460. Tuoj po išrinkimo naujas prezidentas prisiekė prieš steigiamą susirinkimą, kad ištikimai tarnaus respublikai, vykdys konstituciją ir saugos įstatymus.

Rūpinasi žmonių saugumu.

Tarptautinis Raudonasis Kryžius sušaukė tarptautinę konferenciją pasitarti dėl gyventojų apsaugojimo per oro ir dujų karą. Konferencija parengė pranešimą, kuris bus pateiktas atskirų tautų Raudonojo Kryžiaus organizacijoms su prašymu perduoti jį vyriausybėms. Pranešime reikalaujama, kad būtų uždrausta bombarduoti iš lėktuvų ir neutraliai komisijai būtų pavesta kontroliuoti nuodingų dujų vartojimą.

Trumpai apie viską.

LIETUVOJE.

— Naujas Lietuvos pasiuntinys Londone p. Sidzikauskas įteikė savo įgaliojimus Anglijos karaliui.

— Iš Vilniaus grįžo prof. Ž. Žemaitis, kuris buvo ten nuvykęs aplankyti savo giminių. Lenkai įsakė prof. Žemaičiui tuojau grįžti atgal.

— Pereitą savaitę įvyko žemės ūkio rūmų sušauktas agronomų suvažiavimas. Priimta visa eilė pageidavimų įvairiais žemės ūkio klausimais.

— Ryšy su Valstybės Prezidento rinkimais ir gruodžio mėn. 17 d. perversmo sukaktuvėmis, apie 600 politinių ir kriminalinių kalinių padavė malonės prašymus.

— Mūsų dainininkas Kipras Petrauskas gastroliavo Rygos operoj. P. Petrauskas su dideliu pasisekimu dainavo „Romeo ir Julija" operoje.

— „Pažangos" b-vė nutarė nuo 1932 metų „Ūkininkų Skaitymų" nebeleisti. 1930 metais buvo išleistos 9, ir šiemet 12 knygučių.

— Įvedus privalomą pradžios mokslą, šiemet švietimo ministerija atidarė dar šimtą naujų pradžios mokyklų komplektų.

— Šakiuos savivaldybės lėšomis pastatyta seneliams prieglauda. Namas kaštavo apie 30.000 litų. Jame ras prieglaudą apie 40 senelių.

— Petrašiūnų siaurojo geležinkelio stoty manevruojąs garvežys susidūrė su traukiniu. Garvežys ir du keleiviniai vagonai apdaužyti. Keturi keleiviai lengvai sužeisti.

— Tryškių areštо namuose pasikorė sulimtas Teodoras Norkus, kuris buvo įtartas padaręs net 24 vagystes.

OKUP. LIETUVOJE.

— Vilniaus lietuvių labdarybės dr-ja išmestam iš Aušros vartų bendrabučiui įgijo namus Žvėryne. Gruodžio 8 d. buvo iškilmingas bendrabučio pašventinimas. Dalyvavo didesniųjų vietos lietuvių organizacijų atstovai.

— Vilniuj, prie didžiosios gatvės, gražiai atremontuotame name atidaryta Lietuvių Labdarybės draugijos krautuvė. Joj galima pirkti visokių dirbinių.

— Per paskutinius du mėnesius Vilniaus vaivadijoj išlicituoti 68 dvarai bei palivarkai ir apie 100 mažesnių ūkių. Ūkiai išlicituoti už nesumokėtas skolas.

LIETUVIAI SVETUR.

— Malmo mieste, Švedijoj, atidaryta paskutinė Skandinavijoj lietuvių liaudies meno paroda. Švedų spauda apie parodą atsiliepia labai gražiai. Parodą surengė savo lėšomis vietos muziejus.

— Brazilijoj, Sao Paulo mieste kuriamas, Argentinos lietuvių pavyzdžiu, Lietuvių Namas. Kaip žinia, Buenos Aires lietuviai turi didelius namus, kuriuose telpa visos kultūrinės organizacijos.

— Iš Lietuvos pabėgęs nuteistas kalėti už įvairias suktybes K. Norkus dabar sėdi Argentinos kalėjime ir, atgailaudamas už savo blogus darbus, prašosi Lietuvos atstovybės pagalbos.

UZSIENIUOSE.

— Latvijos vyriausybė parengė įstatymo projektą valdininkų algoms sumažinti. Numatoma sumažinti atlyginimas nuo 2 iki 20%, atsižvelgiant į kategorijas. Taip pat numatoma sumažinti seimo atstovų algos.

— Latvijoj pakeltas pašto tarifas. Vidaus laiškams vietoj 15 nustatyta 20 santimų ir užsieniniams — vietoj 30 nustatyta 35 santimai. (Santimas lygus 2 centams).

— Rygoj ir Daugavpily bedarbiai sukėlė riaušes. Policijai pradėjus šaudyti į viršų, bedarbiai išsiskirstė. Rygoj vienas bedarbis buvo sužeistas.

— Estijos vyriausybė išleido įsakymą, kuriuo iš Estijos į užsienius galima išsiųsti kiekvienam žmogui ne daugiau 10 kronų valiutos. Didesnėms sumoms reikalingi specialūs Estijos banko leidimai.

— Gruodžio mėn. 11 d. seniausias estų laikraštis „Postimees" minėjo savo 75 metų metų gyvavimo sukaktuves. Laikraštį sveikino ir mūsų spauda.

— Gruodžio mėn. 10 d., po mėnesio pertraukos, susirinko lenkų seimas. Kai kurie lenkų laikraščiai praneša, kad lenkų vyriausybėj įvyksią permainų.

— Vokietijoj užregistruotų bedarbių lapkričio mėn. pabaigoj buvo daugiau kaip 5 milijonai. Be to, nemažas darbininkų skaičius dirba po 3—4 dienas savaitėj.

— Ties Norvegijos pakraščiais paskendo laivas „Venus" su 16 žmonių įgula. Laivas buvo vartojamas alkoholio kontrabandai varyti.

— Prahoj, Čekoslovakijoj, susidūrė automobilis su tramvajum. Sprogus benzino bakui, automobilis sudegė. Trys važiavę automobiliu žmonės žuvo ugny.

— Havro uoste, Prancūzijoj, sudegė didelis sandėlis, kuriame buvo sukrauta daug kavos, kakao ir kitų prekių. Nuostoliai siekia kelių šimtų milijonų frankų.

— Romoj mirė buvęs Italijos ministeris pirmininkas Salandra. Valdžios priešaky jis stovėjo 1915 metais, kai Italija paskelbė karą Vokietijai ir Austrijai.

— Jang-tse upėj, Kinijoj, užsidegė keleivinis laivas ir nugrimzdo į dugną. Visi keleiviai žuvo liepsnoj arba paskendo vandeny.

— Korejoj didelė plėšikų gauja užpuolė vieno milijonieriaus dvarą ir iššudė visus ten gyvenusius žmones. Žuvo apie 400 darbininkų.

— Pietų pusrutuly dabar prasidėjo vasara ir užstojo dideli karščiai. Australijoj nuo karščių per dvi dienas mirė 50 žmonių.

— Amerikai priklausančiose Havajų salose įvyko smarkus susirėmimas tarp Amerikos jūrininkų ir vietos gyventojų. Jūrininkams neleista iš laivų išeiti į krantą.

Ūkis, pramonė, prekyba.

Javai.

U ž s i e n y j e. Kainos tebekrinta. Labiau nukrito avižos. Lygiai prieš mėnesį avižos buvo parduodamos po 11 lt. 50 ct. Dabar tebemokama tik 8 lt. 25 ct.; reiškia, kaina nukrito 3 lt. 25 ct. Kiek mažiau nukrito kviečių kaina — mėnesio bėgyje ji nukrito iš 13 lt. 80 ct. lig 11 lt. 60 ct. Kviečių kainos kritimas traukia žemyn ir rugių kainą, kuri užsieny šiame sezone yra visą laiką žemesnė už kviečių kainą 2 litais. Rugiai krinta, nežiūrint to, kad visame pasaulyje jų užderėjo mažai. Dabartinė kviečių ir rugių kaina yra maždaug tokia pat, kokia buvo prieš kainų pakilimą. Iš visų javų dabartiniu laiku geriausią kainą turi miežiai. Jų kaina taip pat kiek nukrito, bet mėnesio bėgyje nukrito tik 70 ct. už ctn. Dabar už miežius mokama 10 lt. 70 ct., tai yra tiek pat, kaip už III rūšies kviečius.

L i e t u v o j e. Paprastai prieš Kalėdas miestelėnai visada kiek daugiau perka miltų, ypač kvietinių. Nežiūrint blogo meto, šiemet jų taip pat kiek daugiau perkama. Tačiau dėl to pakilo kviečių kaina tik Kaune. Dabar Kaune už kviečius mokama vietoje apie 14 lt. 50 ct. Kitur už kviečius mokama 12 — 14 lt., o Klaipėdos krašte 18 — 19 lt. Rugiai be permainos. Miežiai šiaurės Lietuvoje parduodami po 11 lt., kitur po 10 lt., o Suvalkijoje net po 9 lt. Avižos 7 — 9 lt. Tuo būdu, pas mus rugiai ir kviečiai brangesni negu užsienyje, o miežiai ir avižos kiek pigesni.

Gyvuliai.

U ž s i e n y j e. Kainos tebekrinta. Bulių kaina nukrito 5 litais už ctn., o karvių kaina net 7 litais už ctn. gyvo svorio. Tiek pat 7 litais už ctn. gyvo svorio nukrito ir kiaulių kaina. Mažiau nukrito veršiai — 4—5 litais už ctn. Šitas gyvulių kainų kritimas surištas su javų kainų kritimu. Naminių paukščių kainos taip pat nesitaiso.

L i e t u v o j e. Kainos mažai pakitėjo. Yra vietų, kur už liesus bulius bei karves mokoma tik 10 litų už ctn. gyvo svorio, bet dažniausia mokoma kaina yra 15 lt. ctn. Už mėsingus bulius ir karves mokoma dvigubai brangiau. Kiek pasitaisė lašininių kiaulių kaina. Kaune už lašinines kiaules praėjusią savaitę buvo mokama 65 lt. už ctn., o Šiauliuose net ligi 70 litų. Per praėjusį mėnesį bekono užsienin buvo išvežta 2256 tonų, už kuriuos iš iždo kainų palaikymui buvo primokėta arti 2 mil. litų.

Mažiau vartojame.

Krizio metu paprastai žymiai mažėja prekių vartojimas. Oficialiniai daviniai rodo, kad jau spalių mėn. įvairių prekių vartojimas buvo žymiai sumažėjęs. Viso pirma, krizio metu pradėjome m a ž i a u g e r t i. Per spalių mėnesį *mažiau išgėrėm 20.442 litru degtinės ir 65.000 litrų alaus*, negu pernai tuo pačiu laiku. Tiesa, kai kas tvirtina, kad įvairiose vietose dabar daugiau vartojama savo išdirbimo degtinės ir alaus. Kaip tenai bebūtų, bet iždas dabar žymiai mažiau gauna pajamų iš degtinės ir alaus, negu pernai. Toliau, *žymiai mažiau dabar rūkome.* Per šių metų spalių mėn. mažiau išrūkyta pusantro milijono štukų papirosų ir apie 1000 klg. tabako, negu 1930 m. spalių mėn. Ryšy su tuo, dabar mažiau vartojame d e g t u k ų. Vien tiktai per šių metų spalių mėn. degtukų suvartota mažiau vienu milijonu dėžučių, o nuo metų pradžios mažiau suvartota 13 milijonų dėžučių.

Berods *mažiau parduodame ir užsienin.* Per šių metų lapkričio mėn. mes pardavėm užsienin už 20,7 mil. lt., o pernai tuo pačiu laiku už 28,6 mil. lt.

Šiemet nuo metų pradžios lig lapkričio mėn. užsienin prekių mes pardavėm už 253 mil. lt., o 1930 m. už 300 mil. lt.; taigi šiemet mažiau pardavėm už 47 mil. litų. M a ž i a u šiemet mes taip pat p e r k a m e užsienyje. Per š. m. lapkričio m. mažiau pirkta už 5 mil. lt., o nuo metų pradžios už 43 mil. litų.

Mažiau dabar mes geriame, rūkome ir kitų prekių vartojame del to, kad m a ž i a u t ū r i m e p i n i g ų. Šiemet spalių mėn. mes turėjom banknotų (popierinių pinigų) 120 mil. litų, o lapkričio mėn. jau 113 mil. lt.; tuo būdu tik per vieną mėnesį pinigų sumažėjo apie 7 mil. lt.

S. Laptevas.

Geriausias, nekliudomai veikiančias, anodines
batarėjas tiekia
Siwa
— Elementų fabrikas, Klaipėdoje

Mūsų pramonės gamybos vertė.

Pas mus dar nėra galutinai įvestos pramonės gamybos statistikos. Paviršutiniškais apskaičiavimais, gamyba įmonių, kuriose dirba nemažiau kaip 5 darbininkai, įvertinama apie 300 milijonų litų per metus. Svarbiausios mūsų pramonės šakos pagamina tokiai sumai gaminių per metus:

Plytinės — 5 mil. lt., metalo fabrikai — 9 mil. lt., mašinų fabrikai — 6 mil. lt., muilo — 8 mil. lt., išdirbtų odų — 15 mil. lt., audinių vilnonių ir medvilninių — 16 mil. lt., miško medžiagos, faneros, baldų ir kt. medžio dirbinių — 27 mil. lt., celulozos — 30 mil lt., kartono ir popierio — 4 mil. lt., saldainių ir šokolado — 9 mil. lt., tabako ir papirosų — 11 mil. lt., alaus už 8 su puse mil. lt., spirito — 4 mil. lt., mielių — 2 mil. lt., mėsos gaminių — 22 mil. lt., miltų— 28 mil. lt., baltinių, mezginių, įvairių galanterijos prekių — 7 mil. lt., avalinės— 6 mil. lt., elektros energijos — 12 mil. lt., įvairių spausdinių — 8 su puse mil. lt.

Jeigu prie to pridėtume nors ir apytikres žinias apie gamybos vertę visų Lietuvoje esamų smulkių dirbtuvių — dirbtuvėlių bei amatininkų, tai visa gamybos vertė būtų žymiai didesnė, kaip čia apskaičiuojami tie 300 milijonų litų.

G.

Pensijų mokėjimas.

Pensijas gauna valstybės tarnautojai ir kariai, ištarnavę tam tikrą laiką valstybės tarnyboje, karo invalidai ir pasižymėję asmenys. Valstybės tarnautojams ir kariams pensijas moka Pensijų Fondas, o karo invalidams ir pasižymėjusiems asmenims — valstybės iždas.

Šiais metais iki lapkričio mėn. visiems pensininkams buvo išmokėta pustrečio mil. litų pensijų. Iš šitos sumos buv. valstybės tarnautojai gavo 1,1 mil. lt., kariai — pusę mil. lt., karo invalidai — 700.000 lt. ir pasižymėję asmens — 200.000 litų.

Pensijų Fonde, kurio lėšos susideda iš mėnesinių atskaitymų iš valstybės tarnautojų ir karių algos lapkričio 1 d. buvo bemaž 19 milijonų litų perteklius.

Užsienio prekyba lapkričio mėn.

Šių metų lapkričio mėn. iš Lietuvos eksportuota prekių 20.700.000 litų sumai, o įvežta už 20.200.000 litų. Tuo būdu **lapkričio mėn. užsienio prekybos balansas buvo aktyvus puse milijono litų.**

Palyginus su spalių mėn., išvežimas dėl eksportuojamų prekių kainų kritimo sumažėjo 3 milijonais litų. Sumažėjo sviesto, kiaušinių, arklių, žąsų išvežimas; padidėjo bekono, gyvų kiaulių, linų sėmenų ir kitų prekių išvežimas.

Įvežimas, palyginus su spalių mėn. sumažėjo irgi 3 milijonais litų. Ypač sumažėjo cukraus, trąšų, geležies, cemento ir skardos įvežimas.

Šalintini bekonų supirkinėjimo reiškiniai.

Iš įvairių vietų redakcija gauna daug pranešimų, vaizduojančių ūkininkų vargus bekonų priėmimo punktuose bei tą nepasitenkinimą, kurį sukelia netobula bekonų priėmimo tvarka. Trumpai suglaudus ir apibendrinus, tuos ūkininkų nusiskundimus būtų galima šitaip išreikšti:

1. Ūkininkams tenka vežti bekonus labai toli. Punktai, tedirbdami tik vieną dieną savaitėje, nepajėgia atveztų bekonų tvarkingai priimti. Ūkininkams su gyvuliais tenka ištisą parą vargti šaltyje ir daugeliui grįžti atgal, bekonų neįdavus.

2. Ne visuomet žiūrima eilės, priimant bekonus. Vėliau atvežusis ūkininkas įduoda anksčiau, o išstovėjusieji prie svarstyklių ištisą dieną, kartais tyčiomis dar ilgiau laikomi. Daromos pertraukos pietums, kuriems priėmėjai sugaišina daug laiko ir gaišina ūkininkus. Pradeda įsigalėti priėmėjų ir tvarkdarių vaišinimai. Svėrėjai tyčiomis paleidžia bekonus nuo svarstyklių į pliką lauką, kad ūkininkui būtų sunku jį susigauti, ypač sutemus. Klaipėdos krašto punktuose imama po 1 litą nuo bekono neva už veterinarinį jų apžiūrėjimą, nors visas apžiūrėjimas dažnai pasibaigia tiktai to mokesnio paėmimu.

Mes žinome, kad „Maisto" bendrovės vadovybė deda pastangų tinkamai sutvarkyti bekonų supirkinėjimą, bet pasirodo, kad tų pastangų reikia dar daugiau. Priėmimo agentai ir kiti žemesnieji tarnautojai, matyti, daugumoje dar yra reikalingi aštresnės priežiūros ir baudų, kol išmoks ir ipras mandagiai su žmonėmis elgtis ir rūpestingai bei tvarkingai savo darbą atlikti.

Ar mažinsim bekonų auginimą?

Negirdėtas įvairių produktų kainų kritimas sumaišė ne vienam ūkininkui galvas: žmogus nežinai, kas daryti ir ko imtis. Ką užaugini ir pamėgini parduoti, viskas negirdėtai pigu. Daugelis daug vilčių dėjo į kiaules. Tiek mažesni tiek didesni ūkininkai įsitaisė daugiau ir geresnių veislinių kiaulių, pradėjo daug auginti „bekonų". Išrodo, kad mes šiemet paskersime eksportui arba gyvas **išvešime apie pusę milijono kiaulių.**

Daugiausia mūsų ir kitų kraštų kiaulienos perka Anglija. Kadaise kiaulienos įvežime į Angliją mes užėmėme vieną iš paskutinių vietų, o dabar mes tiek pasistūmėjome priekin, kad dabar už mus daugiau jos Anglijon atveža tik Danija ir Lenkija. Visus kitus senus kiaulienos importininkus, kaip pav., Olandiją, Airiją, Švediją, Latviją, Estiją mes toli pralenkėme. Nors kiaulienos kainos dabar blogos, bet vis dėlto už kiaules mes paimame labai rimtas pinigų sumas. Jei mes neturėtume kiaulių, nežinia kaip mums reikėtų gyventi.

Pastaruoju laiku „bekonų" kainos tiek krito, kad nors ir vyriausybė daug primoka, vistiek ūkininkui mažai kas iš jų auginimo išeina. Kaip girdėt, daug ūkininkų į kiaulių auginimą rūošiasi numoti ranka ir ko kito imtis. Bekonų kainos dabar tikrai yra blogos. **Bet didelę klaidą padarys tie ūkininkai, kurie susiaurys kiaulių auginimą.** Reikia turėti kantrybės ir šią išplėstą mūsų ūkio šaką ne tik nesiaurinti, bet vis plėsti. Nėra jokios abejonės, kad kiaulių kainos pasitaisys, ir, kaip žinovai spėja, tai įvyks netolimoj ateity. Ateina žinių, kad daug turtingesnių kraštų atsisako tokiomis kainomis kiaules pardavinėti ir iš bekono rinkos išeina. Štai jau gerokai susiaurino kiaulienos išvežimą Švedija, Olandija, Kanada, Airija. **Stipriai tuo tarpu laikosi tik Danija, Lenkija ir Lietuva.** Yra tačiau žinių, kad ir Danija toliau neplės savo kiaulių ūkio, nes savų grūdų ji neturi, o atvežtais iš svetimų kraštų grūdais kiaulių penėjimas yra per brangus, juo labiau, kad dabar grūdų kainos kiek pakilo.

Jei mes dabar susiaurintum bekonų auginimą, daug laiko praeitų, kol mes vėl jį galėtum išplėsti. Kada kainos pakils, o mes neturėsime ko parduoti, tada mes pirštus graušim ir save ir kitus kaltinsim.

Kiaulienos pareikalavimas pasaulyje ir ypatingai Anglijoje yra labai didelis. Kiekvienas anglas pripratęs yra iš ryto, per pietus, o kartais ir vakare suvalgyti kąsnį šviežios kiaulienos. Tas pareikalavimas ligi šiol nesumažėjo, bet nuolat augo. Jei dabar bekonų kainos krito, tai pareina nuo to, kad bekono į Angliją perdaug privežama ir ypatingai daug jo priveža danai.

Ligi šiol už mūsų bekoną anglai žymiai mažiau mokėjo kaip už danų bekoną. Tai parėjo daugiausia nuo to, kad danų bekonas jau nuo seno Anglijoje gerai pažįstamas, o mūsiškis tik pasirodė. Suprantama, kad nežinomos prekės žmonės ne labai nori pirkti. Jei mūsų bekoną galima buvo parduoti, tai tik žymiai nuleidus kainą.

Dabar mūsų bekono kaina Anglijoje yra tik truputį žemesnė už daniškojo kainą. **Lenkų, rusų, latvių ir estų bekonas jau senai pasidarė pigesnis už mūsiškį.** Taip yra dėl to, kad į Angliją mes atvežame daug bekono ir kad anglai įsitikino, jog ir mūsiškis yra neblogas. Jei mes dabar sumažintum savo „bekonų" auginimą, mes vėl netektume savo pirkėjų. Kada kainos pasitaisys, mes pulsime juos auginti, bet tuomet daina vėl prasidės iš pradžios: mums vėl reikės ieškoti naujų pirkėjų, reikės tenkintis mažesnėmis kainomis ir t. t.

Jei mes šiandien už kiaules gaunam prastas kainas, maždaug tokias pat gauna ir kiti kraštai. Mes turime turėti kantrybės ir pakentėti, kad ir kainos prastos. Tegu kiti sumažina kiaulienos gamybą, o ne mes. O iškentėti mes labiau galime, nes **pas mus kiek pigesnis darbas ir mes turime savų pašarų.** Danai ir olandai daug pašarų importuoja, ir jie pirmieji tegu susirūpina mažinimu.

Kada prasidėjo pasaulinis karas, žinovai sakė, kad laimės tas, kas turės stipresnius nervus, tai yra kas turės daugiausia ištvermės ir kantrybės. Taip ir atsitiko: mažiausia kantrybės turėjo rusai, ir jie pirmieji karą pralošė. Vėliau kantrybės pritrūko vokiečiams bei austrams, ir šie tapo nugalėti. Daugiausia ištvermės turėjo prancūzai, anglai ir amerikiečiai; šie todėl ir buvo nugalėtojai.

Dabar taip pat **eina karas, tik ne kanuolėmis, bet ūkiškasai. Laimės tas, kas neišsigąs ir blogesnių kainų, vis gamybą didins ir laikysis užimtose pozicijose.** Lietuvis ūkininkas pasižymi kantrumu ir ištverme. Jis turi visas jėgas įtempęs laikytis, ir jis pagaliau laimės. Bekonų gamybą temažina kiti kraštai, o mes ją vis plėskime. Ateis laikas, kada mes už juos imsime geras kainas; tuomet atsiimsime ir tą, ko dabar nustojame. Netrukus pradės veikti nauja skerdykla Tauragėje, „bekonų" priėmimas eis sklandžiau; pasirūpinkime, kad ši skerdykla būtų iš pat pirmų dienų pilna.

Ūkin. J. K.

Smulkios ūkiškos naujienos.

— Šiemet spalių mėn. Lietuvoj buvo apyvartoj pinigų bemaž *135 milijonai litų sumai.* Pernai tuo pačiu laiku buvo 131 milijonas ir užpernai 117 milijonų litų. Taigi, kaip matome, pinigų apyvartoj šiemet yra žymiai daugiau.

— Popierio įvežimas į Lietuvą kasmet auga. 1928 metais buvo įvežta 5.064 tonos, o 1930 mt. — 5.500 tonų 7½ milijonų litų vertės. Daugiausia popierio buvo įvežama iš Vokietijos. Kada turėsime savo popierio fabriką, svetimo popierio įsivežti beveik nereikės.

— Šiemet per pirmus 10 mėnesių Lietuvoje pagaminta tik 38 milijonai dėžučių. Pernai per tą patį laiką buvo pagaminta 51 milijonas dėžučių. Degtukų gamyba sumažėjo, įvedus monopolį, nes dabar degtukai nebeeksportuojami.

— Per pirmus 10 mėnesių Lietuvoj buvo pagaminta šiemet 58 tūkstančiai kilogramų akcizuotos arbatos — 3.100 klgr. mažiau, negu per tą patį laiką pernai.

— Pereitą savaitę Pienocentras eksportavo į užsienius 770 statinaičių ir 142 dėžes sviesto. Už sviesta buvo mokama: I rūšis — 4 lt. 35 ct., II rūšis — 4 lt. 20 ct. ir III rūšis — 4 lt. kilogramui.

— Latvijos vyriausybė nustatė naujas kainas linams. Ateity ūkininkams bus mokama apie 1000 litų už toną geriausių linų. Kainos žymiai sumažintos, nes Latvijos linų monopolis duoda valstybei milžiniškų nuostolių.

— Muitų konfliktas tarp Anglijos ir Prancūzijos paaštrėjo. Anglija labai nepatenkinta, kad prancūzai pakėlė muitus prekėms tų valstybių, kurių valiutų kursai nukrito.

— Paskutiniu laiku vėl pradėjo plaukti aukso iš Prancūzijos į Olandiją. Šiomis dienomis iš Paryžiaus į Olandiją atskrido 6 lėktuvai su dideliais aukso kroviniais.

— Paskutinėmis dienomis pasitaisė anglų svaro kursas, pakildamas nuo 32 lt. 56 ct. iki 34 litų. Paegrėjo šiek tiek ir Skandinavų valiutų kursai. Vokiečių markė vėl atsigavo iki 2 lt. 37 ct.

Gyvulių akušerija.

Prasideda gimdymo sezonas, dėl to pravartu bus susipažinti su gyvulių akušerija. Dabar ekonominis krizis, reik viską, kas tik galima, atlikti patiems.

Neštumo žymės. Apvaisintos kumelės ir karvės darosi ramesnės, ėdresnės. Šeštam neštumo mėnesy ir toliaus galima patėmyti vaisiaus judėjimą: pas karves dešiniame tuštyme, pas kumeles abiejuose, ypač kada atsigeria šalto vandens. Neštumą galima tirti ir su pienu. Neščios karvės pieno lašas vandeny skęsta ir iš lėto susimaišo su vandeniu; bergždžios — pieno lašas greit vandeny tirpsta.

Išsimetimas. Išsimetimai būna paprasti ir apkrečiami. Pripuolami (paprasti) išsimetimai įvyksta visokiais neštumo laikotarpiais; apkrečiami — antram neštumo periode. Jeigu 2 — 3 karvės, prieš išsimetant pabrinksta gėda, pasirodo iš jos rusvas skystimas, tešmeny pienas sukrekėjęs, **tai jau tikrai limpamas išsimetimas.** Tokiais atvejais kitas veršingas karves reikia kuo toliausia pastatyti nuo išsimetusių ir pranešt. veter. gydytojui. **Nuovalas, ne tik prie išsimetimo, bet ir po normalaus gimdymo, reik visados išnešus užkast tuoliau nuo tvartų,** o nekast į mėšlą, kaip daugelis daro.

Nekėlimas prieš apsiveršiavimą. Senos, liesos, ėdančios kaulus, skudurus karvės neštumo pabaigoj sunkiai kelia, arba visai negali atsikelti. Tas gali atsitikti ir su neščiomis dvynais. Jei nekelia kelias dienas, tai po apsiveršiavimo už dienos kitos atsikels. Jei neščia guli jau 2 — 3 savaites, tai mažai yra vilties pasveikt. **Reik trint šlaudais, lankstyt kojas, kasdien perverst ant kito šono, duot daugiau koncentruoto pašaro, 2 — 3 syk į dieną po šaukštą kaulamilčių ar nors kreidos. Druskos laižyt, kiek tik nori. Naudinga šert daigytom avižom.** Geldoj prie pečiaus drungnam vandeny greit sudygsta.

Makšties išpuolimas. Neštumo pabaigoj pas kai kurias karves gulint, iš gėdos išsiveržia kokios tai mėsos, o kaip atsistoja, susmunka atgal. **Jei nesueitų atgal, reik rankom sustumt.** Tokiom karvėm reik taip pataisyt grindis ar mėšlą, kad, gulint ir stovint, pasturgalis būt aukščiau.

Tešmens ir papilvės pabrinkimas. Pas pieningas gerai šeriamas kumeles ir karves, prie mažo judėjimo, brinksta tešmuo, pilvas, kojos. Ėda gerai. Tas dažnai atsitinka pas pirmadėles riebias karves. **Reikalingas pasivaikščiojimas ir masažas; mažiau koncentruoto, daugiau skysto pašaro.** Jeigu perdaug jau tvinksta tešmuo, reik numelžt.

Prieš laiką tampymai. Nušalus, ar užsigavus, ar vaisiui burzdant viduriuose, ypač pas jautrias motinas pasireiškia skausmai ir prasideda tampymai, rodos nori apsivaisinti, nors tešmeny pieno dar nėra. Tas dažnai savaime praeina. **Jeigu ilgiau tampymai tęstųsi, reik ant kryžiaus dėt iš šilto vandens ištrauktus maišus, ar šutintus pakratus su sėmenim,** arba į mėšlinę pumpuot šiltą vandenį. Prieš laiką tampymai dažnai pasitaiko pas pirmadėles.

Priežiūra prieš gimdymą. Paskutinėmis neštumo dienomis motinas reik laikyti atskiruos užtvaruos **palaidas.** Jeigu kumelė bus pririšta, nepasieks kumelio, o jis gims nepratrūkusiam maiše, tai užtrokš. Kumelė nepratrūkusį maišą prakanda. Karvės veršiuojasi ilgiau ir maišas bemaž visada pratrūksta. Antra, jeigu motina nepasiektų naujagimį aplaižyt, nusausint, tai šaltyje šlapios galą gautų. Kiaulėm reik įtaisyt migį iš trumpų šiaudų, kad paršai neįsiveltų ir kiaulė ju nenugultų.

Prisirengimas teikt pagelbą. Pasturgalį, uodegą ir sau rankas, nupiovus nagus, reikia nuplaut šiltu vandeniu su muilu, paskui apiplaut **kreslino skiediniu** apie 1 — 2%. Sau rankas perdėm ištept taukais, sviestu, sėmenų aliejum ar vaselinu. Ištepimas apsaugos nuo užsikrėtimo **šunvotėmis.** Mikrobai liekasi tepaluos ir paskui karštoku vandeniu su muilu nuplaunami. Jei reiks pavartot virvės, kukiai, reik gerai nuvalius ištrint, ar laikyt geldoje kreslino skiediny ir, kol darbe, nemėtyt ant mėšlo. Nešvariai elgiantis, greit galima užkrėst gimdą, ypač pas kumeles.

(B. d.)

Vet. gyd. *A. Brundza.*

Viduriams pagedus, atsirūgstant, aptulžus, galvai skaudant, drugiui krečiant, vemiant, esant prietvarui, viduriavimui, viena stiklinė natūralinio „Franz-Josef“ kartaus vandenio veikia labai gerai, ūmai ir maloniai. Gaunamas visose vaistinėse.

Dar apie triušių laikymą.

Triušiai mėgsta būti **sausai.** Oras turi būti **grynas,** gerai vėdinamas. Triušiai **šalčio nebijo,** tiktai reikia apsaugoti **nuo vėjo.**

Daugelis triušius žiemą laiko tvartuose. Tas jiems labai nesveika, nes tvarte oras, ypatingai naktį, yra tvankus ir drėgnas. Kai dieną atidaro tvarto duris, tai pūstelia šaltas oras, triušiai gauna slogą ir beveik visados nugaišta.

Gyvenamame name sykiu su žmonėmis irgi negalima laikyti.

Geriausia laikyti žiemą šaltose patalpose. Pavyzdžiui, malkų sandėlyje, lentinėje priemenėje ar kitokioje lentinėje ar žabų sienomis patalpoje. Bet patalpa turi būti šviesi.

Triušius reikia laikyti atskiruose narvuose (klėtkose). Laikomi palaidi pasiknisa po pamatais ir gali net ir namą sugriauti. Palaidus triušius dažnai papiauna šunes, katės, šeškai, ir panašiai. Ir patys triušiai, ypatingai patinai, tarpusavyje labai piaunasi, sugadina kailį.

Suaugusius triušius žiemą galima laikyti paprastose dėžėse nuo prekių, kurių miesto krautuvėse galima pirkti po 1½ — 2 lt. Tokios dėžės viename šone padaro iš vielos tinklo dureles. Geriausia ant viso šono padaryti vielos tinklo duris, kad triušiai turėtų daugiau šviesos ir oro. Galima visą šoną padalinti į 2 dali. Viena dalis bus iš vielos tinklo, o antra tamsi iš lentų.

Dugne reikia padaryti skyles arba plyšius apie 1 cm. didumo, kad galėtų šlapumas ištekėti.

Narvus (klėtkas) pastato ant kojų arba ant gulsčių storų (drūtų) pagalių ir po narvais pakloja šiaudų arba durpių, kurie sugeria triušių skystąslas išmatas. Laikas nuo laiko šiaudus arba durpes iš po narvų reikia pakeisti šviežiais.

Narve triušiams taip pat dažnai paklojama šviežių šiaudų, o suterštus su mėšlu laiks nuo laiko išmeta. Reikia žiūrėti, kad triušiams narve būtų sausa, nes nuo šlapumo gaišta, ypatingai jaunikliai.

Patinus reikia narvuose laikyti po vieną, nes po 2 suleisti labai piaunasi ir gali net ir visai pasipiauti.

Agr. *J. Krikščiūnas.*

Apžiūrėkime sodus.

Vaismedžiai, kaip ir visi augalai, yra gyvi padarai. Mūsų naminiai gyvuliai, tinkamai prižiūrimi, geriau auga, duoda daugiau naudos ir atsparesni visokioms ligoms, negu blogai šeriami ir laikomi nešvariuose tvartuose. Tą pat galima pasakyti ir apie mūsų vaismedžius.

Norint turėti iš sodų daugiau naudos, reikia vaismedžius tinkamai prižiūrėti — tręšti, apipiaustyti sausas, nudžiuvusias šakas ir žiemos metu pirmoj eilėj **gerai prižiūrėti medžių žievę.** Medis, kaip žinoma, kasmet priauga po vieną sluoksnį — metžiedį medienos. Vaismedžių tinkamai neprižiūrint, žievė sueižėja, apmiršta ir sugembėja, ypač obelys ir kriaušės. Be to, apleistų medžių žievė apauga kerpėmis ir samanomis. Šitaip apleisti vaismedžiai ne tik kad liudija apie sodo **savininko nerangumą ir apsileidimą,** bet podraug **sudaro puikią prieglaudą visokiems sodų kenkėjams.** Įvairių drugių vikšrai, vaisgraužiai, amarai, drambliukai ir kiti sodų priešai žievės plyšiuose puikiausiai peržiemavoja.

Dėl to, žiemos metu apmirusią ir apkerpėjusią vaismedžių žievę reikia **būtinai pašalinti.** Geriausia tai galima atlikti tam tikru skabtu, tik reikia dabot, kad nesužeidus gyvos žievės. Nuskabtuotos žievės ir samanų negalima palikti po medžiais, bet reikia galimai greičiau sugraibstyti ir **sudeginti.** Šitokį vaismedžių apžiūrėjimą ir apvalymą reikėtų atlikti bent **kas antrą žiemą,** nors ir dideliuose soduose, nes šiuo būdu išnaikinama daugybė visokių kenkėjų. Vabalai ir vikšrai, kurie žiemavoja giliuose plyšiuose, medžio žievę nuskutus, dažnai būna prieinami zylėms ir kitiems paukščiams, kurie, skraidydami po mūsų sodus, juos sulesa.

Nors ir atsargiai skutant žievę, dažnai sužeidžiama ir gyvoji žievė. Tokiais atvejais patartina medžio liemenį nešaltą dieną ištepti arba apiprunkšti **karbolineumo ir kalkių skiediniu.** Obelims ir kriaušėms 100 literių kalkių skiedinio imama 15 literių karbolineumo, o vyšnioms ir slyvoms (branduoliniams vaismedžiams) — tik 6 literiai.

Pasaulinė grūdų gamyba ir suvartojimas.

Ne vienam iš ūkininkų teko girdėti, kad Lietuvos ūkininkai turėtų grūdus gaminti tik savo miestams ir savo ūkio reikalams. Išvežti juos į užsienius neapsimoka, nes yra kraštų, kurie gali gaminti pigiau ir geresnių grūdų kaip mes. Pažiūrėkite, kas yra pasaulyje stambesnieji grūdų gamintojai ir kodėl liems sekasi geresnių grūdų pagaminti.

Iš visų javų, kurie pas mus sėjami, didžiausius plotus užima **rugiai.** Bet šiaip pasaulyje rugių nedaug tesėjama. Ruginę duoną valgo tik Europos šiaurės gyventojai: Skandinavų ir Pabaltės šalys, Lenkija, Vokietija ir šiaurės Rusija. Kitose šalyse šiek tiek valgoma ruginės duonos, bet daug mažiau kaip kvietinės. Pietų Europos kraštai, Amerika, Australija, Afrika, rugių ir ruginės duonos mažne visai nepažįsta.

Lenkijai, Lietuvai, Rusijai ir Vokietijai savų rugių užtenka duonai. Iš kitų kraštų — jų turi atsivežti Švedija, Norvegija, Estija ir Latvija. Kadangi visos šios šalys nestambios, jos nedaug rugių importuoja (atsiveža iš kitų kraštų). Rugiai todėl pasaulinėje prekyboje nėra didelis daiktas (objektas). Be to, jų pareikalavimas nuolat mažėja, nes ir Skandinavų gyventojai, ir Vokietija, ir Lenkija, ir Pabaltės šalys vis mažiau pradeda valgyti ruginę duoną ir daugiau valgo kvietinę (pyragą). Buvo metai (1924), kada visos Europos šalys importavo daugiau, kaip 2 milijonus tonų (1 tona = 20 centnerių) rugių; paskutiniais metais tos pačios šalys jų importavo mažiau kaip 1 milijoną tonų, ir tai daug jų nuėjo pašarui, ne žmonių maistui. Kadangi rugių apyvarta pasaulyje maža, tai nė vienam kraštui neapsimoka jų gaminti eksportui (išvežimui). Tų šalių, kurios rugius importuoja, reikalavimai patenkinami vieno ar kito krašto likučiais, kada čia rugiai pripuolamai geriau užauga. Neapsimoka rugių eksportui gaminti ir mums.

Nedidelis tėra pasaulyje ir **miežių judėjimas.** Prieš pasaulinį karą gana daug miežių pirkdavo iš Rusijos ir kitų kraštų Vokietija. Šie miežiai dažniausia buvo suvartojami pašarui, bet buvo iš jų taip pat daromas alus. Miežių importas (įvežimas) į Vokietiją ir Angliją po karo krito apie 2½ kartų. Vis dėlto jų įvežama apie du kartus daugiau kaip rugių. Mums, lietuviams, miežius eksportui gaminti neapsimoka, nes mūsų miežiai Vakarų Europoj bravorui nevartojami, o kiaulių pašarui juos neapsimoka pardavinėti, nes mums geriau yra patiems juos sušerti kiaulėms ir kiaulieną į kitus kraštus išvežti. Už kiaulieną mes visuomet gausime daugiau pinigų, kaip už miežius.

Prieš karą kai kurios Europos šalys atsiveždavo kiek **avižų** iš svetimų kraštų arkliams šerti. Dabar arklių skaičius miestuose labai sumažėjo; nereikalingos pasidarė ir avižos. Stambiausios Europos šalys, — Anglija ir Vokietija, — 1928 metais importavo tik apie 200.000 tonų avižų, tai yra daug mažiau kaip jų užauga vienoje Lietuvoje, nekalbant jau apie stambesnes šalis. Ir avižų taip pat mums ir kitiems kraštams nėra prasmės gaminti išvežimui, nes nėra kas jas perka.

Pats **didžiausias pasaulyje yra kviečių pareikalavimas.** Didelis įvairių šalių daugumas valgo kvietinę duoną. Todėl kviečių suvartoja daug. Be to, daug kviečių eina šiaip visokiems valgiams, pav., makaronams, blynams, kleckams, pyragaičiams ir t. t. Daug yra šalių, kurioms savų kviečių neužtenka ir kurios įveža šių grūdų iš kitų kraštų. Visas pasaulis kviečių per metus importuoja daugiau, kaip 20 milijonų tonų ir išmoka už šiuos kviečius gana dideles sumas. Jei vieną kviečių centnerį vertinsim tik 12 litų, išeis, kad visas pasaulis importuoja kviečių daugiau, kaip už 5 milijardus litų (1 milijardas = 1000 milijonų). Jei visas Lietuvos metinis eksportas yra kiek didesnis, kaip 300 mil. litų, tai pasaulis vienų kviečių importuoja už 16 — 18 kartų didesnę sumą, kaip Lietuva viso ko išeksportuoja. Iš čia lyg išeitų, kad mes turėtume atkreipti akį į šio grūdo gamybą, nes už ji galima paimti ne mažai pinigų.

Nors kviečių pareikalavimas pasaulyje didelis, bet yra kraštų, kurie turi geresnes sąlygas kviečiams gaminti. Užvis garsiausi ir brangiausi yra Kanados, tai yra šiaurės Amerikos, kviečiai. Reikalo gerai nesuprantantis žmogus, pažiūrėjęs į geriausius Kanados kviečius, gali juos palaikyti blogais: grūdas nestambus, dažnai kiek susiraukšlėjęs, pasitaiko priemaišų ir piktžolių sėklų. Vis dėlto už jų 1 centn. pirkliai moka 2 — 3 litais brangiau kaip už mūsų geresnių kviečių tokį pat kiekį. Reikalas tas, kad Kanados (taip pat ir daugelio kitų užjūrio kraštų) orai labai tinka kviečiams auginti. Ten vasarą sausa, saulės daug, oras karštas, todėl kviečiai užauga grūdingi ir, be to, aukštos kokybės: jie turi daugiau baltymų kaip mūsiškiai; iš jų miltų išeina daugiau duonos (bulkos); nenuostabu, kad pirkliai už juos moka aukštesnę kainą.

Be to, Kanadoje, Jungt. Amerikos Valstybėse, Argentinoje, Australijoje, Pietų Rusijoje ir kai kuriuose kituose kraštuose kviečių gamyba, bent pastaruoju laiku, pasidarė žymiai pigesnė kaip pas mus arba daugely kitų Europos kraštų. Mat, paminėtose šalyse žemė yra daug derlingesnė; ten randame daug gerų juodžemių ir kitų labai derlingų žemių, kurių pas mus nėra.

Paminėtose šalyse ūkiai dažniausia yra labai dideli. Žemė ten dirbama traktoriais; derlius nuimamas didžiulėmis piaunamai — kūliamomis mašinomis. Brangaus žmonių rankų darbo ten labai mažai tevartojama. Kadangi ten žemės lygios, plotai labai dideli, didelės mašinos patogu vartoti. Dėl sausumo kviečiai ant šiaudo ten sunoksta tiek, kad juos galima iš karto piauti ir kulti, ko pas mus daryti negalima. Nežiūrint į tai, kad kviečių kainos dabar labai blogos, Amerikos ir Australijos stambiems farmeriams vis dėlto apsimoka gaminti, nes ten gamybos išlaidos yra mažos.

Nors kviečių pareikalavimas pasaulyje labai didelis, bet vis tik kviečius eksportui mums vargu ar apsimoka gaminti. Nes mes visai gero grūdo pagaminti negalime; be to, jo gamyba pas mus brangi dėl ūkių smulkumo, dėl dirvų nevienodumo ir dėl nebuvimo pas mus stambių mašinų. Visokius grūdus, — ir kviečius, ir rugius, ir avižas, ir miežius mes privalome gaminti, bet tik savo krašto reikalams, ne eksportui.

Yra produktų (žemės ūkio gaminių), kurių mes pačios geriausios rūšies galime pasigaminti ne brangiau, kaip kiti kraštai; juos mes ir turime gaminti eksportui. Šie produktai yra, — sviestas bei sūris, mėsa ir kiaušiniai. Kokius ir kiek pavojingus mes turime čia konkurentus, pakalbėsime kitą kartą.

Agronomas.

Bityne žiemą.

Jeigu bitininkas iš rudens tinkamai apžiurėjo savo bites, tai yra paliko pakankamai maisto, apšildė avilius ir apsaugojo lakas nuo pelių, vėjo ir sniego, tai žiemą bityne beveik nėra jokio darbo. Tačiau palikti bityną be jokios priežiūros per ištisą žiemą jokiu būdu negalima. Reikia bent vieną kartą per mėnesį pasidomauti, ar aviliuose viskas tvarkoj.

Kadangi žiemą lakos gali būti užneštos sniegu, tai po kiekvienos pūgos reikia apžiūrėti avilius ir **užneštas sniegu lakas išvalyti,** kad į avilį galėtų patekti tyras oras. Be to, senos bitės—darbininkės nepergyvena žiemos, nuolat krinta į dugną ir stengiasi per lakas iš avilių išeiti, bet nuo šalčio tuojau sustingsta, užteršia lakas ir užkerta kelią šviežiam orui įeiti. Jeigu į tai nekreipti dėmesio per ištisą žiemą, tai nugaišusių bičių lakose tiek gali prisirinkt, kad gyvos **bitės aviliuose gali užtrokšti** dėl oro stokos. Sukritusios į dugną negyvos bitės pūva, gadina orą ir didina avily drėgnumą. Dėl to, reikia laikas nuo laiko pridėtą prie avilio lentelę atimti, atstumti skardinę stūmelę ir pagaliuku arba užlenkta viela laką ir avilio dugną išvalyti.

Toliau, žiemą reikia **stebėti bičių gyvenimą aviliuose.** Pirmoj žiemos pusėj kas mėnesį, o antroj pusėj — kas savaitę reikia avilius išklausyti, pridėjus ausį prie lakos. Labai patogu patikrinti bites, neardant joms ramybės, su plona, vieno metro ilgumo gumine žarnele. Įkišus vieną žarnelės galą į laką, o kitą į ausį, puikiai girdėti, kaip bitės gyvena.

Jeigu avily girdisi **lygus, ramus** bičių ošimas, reiškia viskas tvarkoj. Nieko negirdint, reikia stuktelti į avilį. Jeigu po to bitės iš karto sutartinai atsako stipriu ošimu ir tuojau nutyla arba ir toliau tyliai ir ramiai ošia, reiškia avily viskas gerai. Jeigu į pabeldimą bičių šeima atsilieps **silpnu ir ilgu ošimu,** panašiu į sausų lapų šlamėjimą, reiškia bitės pradeda **badauti.** Tokiai šeimai reikalinga skubi pagelba, suteikiant maisto. Šitokiais atvejais geriausia ant avilio lubų, po maišu padėti tiršto šviesaus medaus, suvyniojus jį į popierį ir palikus praplėštą skylę, per kurią bitės galėtų medų paimti. Panašiai galima bites papenėti ir tirštu cukrum, kuris verdasi iš 5-ių dalių cukraus ir 1 dalies vandens. Išvirtą sirupą išpila į lėkštę ant šlapios švarios drobės ir, kada jis atvėsta ir sustingsta, deda jį aukščiau nurodytu būdu, virš skylės avilio lubose. Po to avilys gerai uždengiamas ir apšildomas. Papenėjus bites, galima vėl patikrinti avilio išklausymu, ar bitėms daugiau jau nieko netrūksta.

Kai kada, išklausant avilį, girdisi neramus bičių ošimas. Tai atsitinka tuomet, kai avily tvanku. Šiltais atvejais pakanka praplatinti laką, kad daugiau įeitų oro, ir šeima nurims. Jeigu į pabeldimą šeima visai neatsako, reiškia bitės nebegyvos ir pagelba pavėluota.

J. Laurinavičius.

Apžiūrėkim žiemai jaunus medelius.

Žiemai atėjus, kiekvienas sodno savininkas rūpinasi apsaugoti jaunus medelius nuo zuikių, kurie labai dažnai apgraužia medelių žievę ir tokiu būdu juos pražudo. Kad šitai neatsitiktų, reikia medelius apraišioti šiaudais.

Daroma šitaip. Ima šiaudų kūlio pluoštą ir juo apsupa iš visų pusių medelio stiebelį nuo žemės iki šakelių. Šiaudus perriša trims — keturiais šiaudiniais raiščiais. Jaunų medelių neaprištų žiemai palikti negalima.

Apsnigus žemę, zuikiai negauna maisto laukuose ir pradeda lankytis sodnuose. Čia jie nugraužia jaunų medelių žievę ir nukramto šakutes. Šiaudai apsaugoja jaunus medelius netik nuo zuikių, bet ir nuo šalčio.

Naujakurių šelpimas.

Žemės Reformos Valdyba nutarė išduoti naujakuriams pašalpų ir paskolų. Tos pašalpos ir paskolos bus duodamos miško medžiaga. Naujakuriams kariams — savanoriams, einant Žemės reformos įstatymo 32 §, nutarta išduoti pašalpų, tai yra miško medžiagos, vertėje iki 2.300.000 litų, o kitiems naujakuriams, ne savanoriams, nutarta išduoti už 100.000 litų miško medžiagos paskolon. Tos sumos tarp apygardų yra šitaip paskirstytos:

Apygardos	Paskoloms litų	Pašalpoms litų
1. Biržų	7.000	80.000
2. Kauno	4.000	200.000
3. Kėdainių	4.000	70.000
4. Marijampolės	5.000	300.000
5. Panevėžio	5.000	250.000
6. Raseinių	18.000	300.000
7. Šiaulių	36.000	700.000
8. Tauragės	4.000	50.000
9. Telšių	10.000	150.000
10. Ukmergės	5.000	100.000
11. Utenos	2.000	100.000
Viso	100.000	2.300.000

Naujakuriai, norintieji gauti pašalpą arba paskolą, ligi 1932 m. sausio 1 d. turi paduoti atatinkamos apygardos žemės tvarkytojui prašymą ir nurodyti: a) savo vardą ir pavardę, b) gyvenamąją vietą, c) kame randasi gautasis žemės sklypas, d) kiek jau yra gauta paskolų arba pašalpų ir e) kiek dabar norima gauti ir t. t. Prašymus galima siųsti paštu.

Pašalpos pirmoje eilėje bus skiriamos tiems naujakuriams savanoriams, kurie nei paskolų, nei pašalpų visai nėra gavę arba mažai dar tegavo.

Paskolos bus skiriamos tik tiems naujakuriams, kurie gautąją žemę pradėjo valdyti šiais metais arba kurie pradės valdyti nuo 1932 m. balandžio 23 d. naujakuriai ne savanoriai, kurie gautąją žemę yra įkeitę Žemės Bankui, o lygiai ir tie, kurie yra padavę prašymą leisti jiems gautąją žemę perleisti kitiems asmenims, arba įkeisti Žemės Bankui, — miško medžiagos gauti negalės.

Naujakuriams, kurių prašymai bus patenkinti, apygardų žemės tvarkytojai išduos tam tikrus pažymėjimus, su kuriais jie nuvykę į viešą miško pardavimą galės reikalingą miško medžiagą įsigyti. Laike viešo pardavimo naujakuriams yra duodama pirmumo teisė ir jie miško medžiagą gali pirkti pirma kitų pirkėjų, ne naujakurių.

Gavusieji žemės tvarkytojų pažymėjimus miško medžiagą galės pirkti ligi 1933 m. sausio mėn. 1 d.

Savanoriams gautas **pašalpas grąžinti nereikės,** o kitiems naujakuriams gautas **paskolas reikės grąžinti** per 10 metų, be procentų, pradėjus mokėti ne vėliau, kaip po 5 metų nuo paskolos gavimo dienos.

Vl. Bs.

Žemės ūkio mokslas Lietuvoje.

Šiais metais žemės ūkio ministerija išlaiko 5 aukštesniąsias žemės ūkio mokyklas, kurias lanko 362 mokiniai, ir 10 žemesniųjų žemės ūkio mokyklų su 605 mokiniais. Su žemės ūkio ministerijos pašalpomis yra išlaikomos 8 privatiškos mergaičių žemesnės žemės ūkio ir namų ruošos mokyklos su 295 mokinėmis ir trys privatiškos žemesnės žemės ūkio mokyklos su 97 mokiniais. Visose 26 mokyklose moko 159 mokytojai, 107 vyrai ir 52 moterys. Mokyklas lanko 1.359 mokiniai, 659 vyrai ir 700 moterų.

Dotnuvos žemės ūkio akademijoj šiuo metu yra 254 studentai — 164 vyrai ir 90 moterų. Mokomojo personalo yra 49 asmenys.

Be to, žemės ūkio rūmai išleido 10 žiemos žemės ūkio mokyklų su 200 mokinių. Prie pradžios mokyklų šiemet veikia 310 žemės ūkio klasių su 5.000 mokinių. Jaunųjų ūkininkų rateliai dabar turi apie 2.700 narių.

Taigi, **šiais mokslo metais žemės ūkio mokslų mokosi, priskaitant ir jaunųjų ūkininkų ratelius, 8.983 žmonės.** Ir tas skaičius nuolat didėja.

Be mokyklų, kasmet ruošiama daugybė paskaitų ir įvairių kursų, kuriuos per metus lanko dešimtys tūkstančių ūkininkų.

Gydytojų rekomenduojamas išmėgintas vaistas nuo kosulio ir kvepuojamųjų organų skaudėjimų

KOSULYN

Apie Brazilijos žalčius ir smauglius.

Brazilija — klasiškas roplių (reptilijų) kraštas ir mūsų ekspedicijai teko dažnai su jais susitikti. Prasidėjus pavasariui, o podraug ir lietingam laikotarpiui šių tvarinių skaičius žymiai padidėjo. Sausu laiku kai kurie ropliai tūno pasislėpę urvuose, panašiai kaip mūsų gyvatės žiemą. Visokių driežų galima matyti kasdien šimtais. Kuomet lupami kailiai sumedžiotų žvėrių čia pat asiranda ir driežų gaudyti muses, kurios apspinta mėsą. Tarp braziliškų driežų ypatingai krinta akin dideli, iki metro ilgio, varandi. Jie būna įvairių margų spalvų, labai savotišku raštu. Tai tie patys driežai, iš kurių odos siuvami paskutinės mados batukai kapriziugoms turtuolėms. Varaną pagauti beveik neįmanoma, net nušauti nelengva, nes jis yra nepaprastai greitas ir vikrus; nespėji pridėti šautuvą prie peties, o jis jau pasinėrė į nepraeinamą spygliuotą tankumyną. Tačiau ekspedicijai pavyko sumedžioti jų apie dešimtį.

Nemaža užtinkame žalčių ir nuodingų gyvačių. Netoli mūsų stovyklos prie upelio, apaugusio tankiais medžiais ir aukšta žole, dažnai užtinkame gražių margų žalčių iki dviejų metrų ilgio. Jie dažnai, pasitikėdami savo apsaugine spalva, nepasijudina iš vietos, manydami, kad priešas jų nepastebės. Geriausis būdas jiems gaudyti — tai prispausti šautuvo buože jų pirmagalinę kūno dalį. Tokiame atvejuje žaltys daro charakteringą judesį: jis vienu akimirksniu apsivinioja aplink šautuvą, o jei užtenka jam ilgio, tai net apie ranką, siekdamas iki žmogaus peties ir net kaklo. Tuomet jo uodega irgi daro savotišką judesį — greitą virpėjimą, kurį galima būtų sulyginti su elektros plaktuko darbu. Kuomet pirmą sykį teko pajusti tokį plakimą per savo veidą, įspūdis buvo gana nepaprastas. Žalčiai, nors ir nenuodingi smarkiai kanda ir kaip tik šiandien, kuomet mums besikeliant į naują stovyklą teko suleisti į vieną dėžutę penkis žalčius, vienas griebęs mane už rankos gerokai ją sukruvino. Išimti sudaro tik viena žalčių rūšis — simpatingoji „mussurana". Jie niekuomet nekanda, o žmogaus simpatijų įsigijo per tat, kad smaugia ir ryja labai nuodingą gyvatę, vadinamą „jararaca". Kova būna labai arši, bet mussurana nusuka sprandą savo priešui ir prarija jį, nors ir būtų jisai beveik to paties didumo. Mat, roplių virškinamas latakas gali nepaprastai išsiplėsti.

Iš nuodingų gyvačių dažniausiai užtinkame gyvatę — barškuolę. Tai nevikrus, storas, iki dviejų metrų ilgio, tvarinys. Savo vardą gavęs nuo to, kad uodegos gale turi jis lyg skambutį iš sausų žvynų sudarytą. Užtikta gyvatė iš lėto priima puolimo pozą — ji susiriečia, pritraukdama kiek galima galvą, kad žaibo greitumu ištiesus kaklą, suduotu priešui mirtingą smūgį. Kartu su tuo ji atlieka savo uodega greitą virpamą judėjimą, nuo ko minėtas skambutis sudaro ypatingą garsą. Tas garsas labai primena žiogo zirzėjimą, tačiau kas pažinęs išgirsta jį iš naujo, patiria šiurpulingą įspūdį. Barškuolės laikosi arti mūsų buveinės, dažnai guli jos ant tako, kuriuo einame į upelį maudytis, per tat turime jų sugavę apie dvidešimtį. Braziliečiai jų labai bijo ir skaito laimingu tą žmogų, kuriam netenka su jomis susitikti kely. Mums gaudant gyvas barškuoles, susirinkę juodieji kaimynai stvėrėsi už galvų ir balsiai šaukė pagalbos visus šventuosius. Žinoma, gyvačių pavojus čia yra rimtas, nes kaip rodo statistika, Brazilijoje miršta kasmet apie dešimtį tūkstančių žmonių nuo gyvačių įkandimo. Tatai daugiausia pareina nuo to, kad dauguma šio krašto gyventojų vaikščioja basi.

Bene įdomiausis Brazilijos roplys — tai boa ir anakonda, kitaip vadinami smaugliais. Tai ilgi žalčiai, iki 8 — 10 metrų ilgio ir iki 25 centimetrų skersmens kūno vidury. Dažniausiai pasitaiko čia anakonda, vadinama „sukuri". Anakonda yra žalsvos spalvos, išmarginta didelėm juodom dėmėm, o boa, rudas, gražiu sudėtingu juodu raštu. Šie milžiniški žalčiai gyvena mažų upelių pakraščiuose, pasislėpę gausioje tropiškoje augmenijoje, dažnai net guli įsipynę ant pasvirusių medžių šakų. Čia jie kantriai, be mažiausio judesio, tykoja žvėrių ateinančių gerti vandenį. Tik prisiartinus gyvuliui, smauglys žaibo greitumu griebia jį savo baisiais atgal užriestais, kaip lydekos, dantimis ir tuoj apsivynioja apie jį. Dabar prasideda smaugimas — žaltys apkabinęs gyvulio krūtinę, sudaro tikrą kilpą. Lėtais, bet tikrais, lyg donkrato judesiais, ši kilpa veržiasi vis labyn ir labyn, ir auka nustoja gyvybės. Smaugliai yra ir žmogaus gyvybei pavojingi. Pavojus kyla daugiausiai iš to, kad jų užpuolimas būna netikėtas, o dažnai nepatogioje apsiginti vietoje — kaip antai siauro miškinio upelio vagoje arba neprieinamame tankumyne, pelkėtoje vietoje ir t. p. Pagavęs ir suspaudęs savo grobinį, smauglys laužo jam šonkaulius, raktakaulius ir kt. kaulus, nuo to pasidaro vidujinis kraujo išsiliejimas ir netrukus ateina mirtis. Tarp mūsų kaimynų, juodųjų „vaceiro" (raitieji galvijų prižiūrėtojai) vis dar gyvai atsimenamas įvykęs čia nesenai šiurpulingas nuotykis. Netoli mūsų „retiro" (piemenų namelis) neprieinamame miško tankumyne, kleksi nedidelis, neprieinamais siūbuojančiais krantais, gilus ežerėlis. Lijanos, apipindamos aplinkinius medžius, pasiekę jų viršūnes, nebeturi kur aukščiau lipti ir jų žalios kasos, prisagstytos spalvuotų žiedų, svyra iki pat ežerėlio paviršiaus. Tas ežeriukas darė man visuomet koki tai savotiškai gražų, bet podraug ir nejaukų įspūdį.

Į šį ežeriuką nuėjo meškerioti dvi juodos moterys. Staiga viena jų išgirdo baisų riksmą „gelbėk" ir tuo pačiu akies mirksniu pamatė savo draugę smauglio pagrobtą ir įtrauktą į vandenį. Tai buvo paskutinis pasimatymas, — nelaiminga meškeriotoja rado sau ežeriuky amžiną atilsį...

Kad anakonda kartais skandina savo grobinį, pats buvau liudininku. Nusirėm vieną sykį su p. Carneiro ir jo sūnum nedideliu laiveliu upe Rio Preto. Nespėjom nusiirti koki šimtą metrų nuo mūsų kasdieninės maudymosi vietos, — žiūriu, vandeny prie pat krašto didelio susisukusio žalčio vingiai. Gavęs šūvį per porą metrų atstumo, žaltys pirmu momentu išnyko iš vandens paviršiaus, o vietoje jo pasirodė užpakalinės kojos kapivaros (žvėris iš graužikų giminės, bet didokas, kiaulės didumo). Pamanėm esant čia kokio nesusipratimo. Pradėjome traukti kapivarą į laivą, o kartu su ja dar gyvą, konvulsingai spaudžiantį savo grobinį smaugli. Vos vos įkėlėm jį į laivelį, uždėję stiprios virvės kilpą ant kaklo.

Iš laivelio iškėlėm jį į salelę, kur manėm pririšti prie medžio. Nepaisant, kad jo galva buvo peršauta, jo judesiai buvo tiek stiprūs, kad netrukus nutraukė jis virvę, kuria buvo pririšta, turėjom pririšti jį geležine grandimi.

Prof. P. Ivanauskas.

Vincas Krėvė-Mickevičius.

Šiemet minėjo 25 metų literatūros darbo sukaktuves rašytojas poetas Vincas Krėvė-Mickevičius, Vytauto Didžiojo universiteto profesorius ir dekanas.

Vincas Krėvė yra gimimo dzūkas. Gimė jis 1884 m. spalių 17 d. Subartonių kaime, Merkinės parapijoj, ūkininko šeimoj. Aukštąjį mokslą baigė Kievo universitete. Rašyti jis pradėjo dar besimokydamas. Iš pradžių rašė rusiškai ir lenkiškai, o paskiau — jau tik lietuviškai.

Jo kūrinių turinys yra labai įvairus. Vienuose jis vaizduoja lietuviško sodžiaus gyvenimą su jo vargais, džiaugsmais ir padavimais. Ypač gražūs yra jo pasakojimai: „Bobulės vargai", „Gilšė", „Kerdžius", kur sodžius yra atvaizduotas su nepaprastu ryškumu. Taip pat yra parašęs kelis veikalus teatrui iš sodžiaus gyvenimo, kaip antai, „Žentas" ir kiti. Kituose savo raštuose Krėvė atgaivina mūsų gražią ir garbingą praeitį. Garsus yra tokių raštų rinkinys, vardu „Dainavos šalies padavimai". Iš Lietuvos senovės gyvenimo jis yra parašęs ir nemaža dramatiškų veikalų, kaip antai „Šarūnas", „Skirgaila". Yra raštų, kuriuose vaizduojamas ne Lietuvos gyvenimas, pvzd., „Rytų pasakos".

Vinco Krėvės reikšmę mūsų literatūroj sudaro jo pirmųjų dviejų rūšių kūriniai, kuriuose vaizduojamas Lietuvos sodžiaus gyvenimas ir Lietuvos senovė. Dauguma šių veikalų yra parašyti dar prieš karą. Anais laikais maža buvo lietuvių literatūros žymesnių originalinių kūrinių, kurių turinys tiesiog liestų Lietuvos gyvenimą. Jo „Dainavos šalies padavimai" patraukė besimokantį jaunimą savos tėvynės praeities garbingumu ir žymiai padėjo apsisaugoti nuo rusų įtakos ir tautiškai susiprasti ir sutvirtėti.

Tuo būdu Vincas Krėvė pasidarė tų laikų šviesuomenės tautinių rašytoju vadovu. Ir šiais laikais šie Vinco Krėvės raštai turėtų būti kiekvienoj lietuviškoj šeimynoj, ypač todėl, kad dabar jaunimui yra brukamas visoks šlamštas, kuris neturi nieko bendro su tikrąja literatūra. O Vinco Krėvės raštuose lietuvis ras gražių patraukiančių pavyzdžių, kaip reikia savo tėvynę mylėti ir ginti.

Vincas Krėvė, be rašytojiško darbo, daug dirba ir mokslo srity, rinkdamas ir tvarkydamas dainas ir eidamas sunkias universiteto profesoriaus pareigas. Mūsų visuomenėj todėl Vincas Krėvė užima vieną iš pirmųjų vietų tiek literatūroj, tiek ir mokslininkų tarpe.

F. Kirša.

Visi žmonės galėtų gerai gyventi.

Kad ir daug žmonių gyvena žemėj, bet žemė yra tiek didelė, kad pajėgtų savo vaisiais išmaitinti dar kelis karčius daugiau žmonių. Tačiau beveik nuolat girdime ir skaitome, kad čia vienoj, čia kitoj šaly, ypač Indijoj, Kinijoj ir net Rusijoj, žmonės badauja, net miršta badu, tuo tarpu kai kituose kraštuose neturima kur dėti valgomųjų produktų ir medžiagų, iš kurių gaminami rūbai. Išeina taip, kad iš vienos pusės, gamintojai dejuoja, kad neturi kur parduoti gaminių, kad jie yra tiek pigūs, kad neapmoka gamybos išlaidų, o iš antros pusės vartotojai skundžiasi, kad gaminiai per brangūs, kad nėra pinigų jiems pirkti. Tokiu laiku kalbama apie *ekonominį krizį*, kurs kaip tik ir pasireiškia tuo, kad vieni prekių turi perdaug, o kiti neturi už ką pirkti. Tokį ekonominį krizį visas pasaulis dabar pergyvena.

Kovoti su kriziu stengiamasi įvairiai. Produktų gamintojai, kaip įmanydami, mažina gamybą, kad prekių būtų mažiau, kad jos visiškai neatpigtų. O vartotojai — pirkėjai stengiasi be prekių, kiek galėdami, apsieiti ir mažiau perka. Kas tokiose varžytynėse tarp gamintojų ir vartotojų laimės — parodys ateitis. Tuo tarpu gi pažiūrėsim, kaip kai kur gamintojai, norėdami palaikyti aukštesnes kainas, tyčiomis naikina milžiniškus turtus.

Ir pas mus, Lietuvoj, nusiskundžiama pigiomis produktų kainomis. Ūkininkai dejuoja, kad kiaulių, javų ir pieno kainos tokios mažos, kad beveik neapmoka išlaidų. Bet pas mus dar, dėkui Dievui, niekam neatėjo ir neateina galvon tyčiomis tuos produktus naikinti. O Amerikoj, prisirinkus sandėliuose perdaug javų, mėgina kviečiais kūrenti traukinių garvežius, kai Kinijoj tuo laiku milijonai žmonių kenčia badą. Taip pat ir kumpiai parduodami fabrikams, kaip kuras, o vargšai negali dėl brangumo nusipirkti kąsnio mėsos. Brazilijoj, kur daugiausia auginama kavos, kasmet sunaikina daugiau kavos, negu išgeria. 60.000 kavos maišų, tai yra 200 prekių vagonų, paverčia trąšomis, šimtus tūkstančių maišų paskandina jūrose. Bet vis dar surenka daugiau kavos, negu suvartoja. Todėl dabar iškerta 400 milijonų kavos medelių, kad kitais metais kavos būtų mažiau, kad ji neatpigtų.

Olandų — indų prekybos bendrovė, palaikydama pipirų, lapelių ir kitų prieskonių kainas, kasmet naikina dešimtį tūkstančių centnerių šių produktų. Ceilono saloj nuo arbatos medelių 1930 m. buvo skinami tik du kartus lapeliai, vietoj paprastų trijų kartų. Tuo arbatos derlius buvo sumažintas 75 milijonais svarų. Graikijoj įstatymo keliu naikinami vynuogynai, o kitose šalyse vyno perteklius išpilamas į upes. Pietų Afrikoj, Kapštato mieste, kurs yra pasaulinis deimantų prekybos centras, kas savaitė paslepiami bankų sandėliuose maišai deimantų, kad rinkoj jų neatsirastų perdaug ir kad jų kainos nenukristų. Amerikoj yra įprasta dar tinkamus važinėti automobilius naikinti, kad daugiau būtų perkama naujų. Bet guminės padangos ten dar yra gana brangios, kadangi gumą tenka pirkti iš kitų kraštų. O tuo tarpu Amsterdame, Olandijoj, 1930 m. sausio 13 d. buvo nutarta uždrausti rinkti kaučuką plantacijose, kad jo kaina pasaulinėj rinkoj nenusmuktų.

Jau iš šių pavyzdžių matyt, kad jei visi gaminiai būtų išleidžiami rinkon, tai gyvenimas būtų nepaprastai pigus. Bet to ir bijo milžiniški gamybos sindikatai. Jie bevelija gaminius naikinti arba laikyti sandėliuose, kad tik jų kaina būtų aukštesnė, kad tik jie daugiau pelno gautų. Aišku, kad tokiomis priemonėmis krizio negalima nugalėti.

Pasauly šiuo laiku yra kelios dešimtys milijonų bedarbių, kurie nepajėgia pirkti, nes neturi lėšų. Jei pramoninkai pigiau leistų gaminius, tai jų gamyba padidėtų, bedarbiai gautų darbo, daugiau galėtų pirkti, ir krizis būtų sumažintas. Bet sunku laukti, kad didelio pelno ieškotojai susiprastų. Todėl kai kuriose valstybėse, pvzd., Vokietijoj, dabar mėgina nustatyti pragyvenimo brangumą prievartos keliu, įstatymais nustatant prekių ir darbo kainas. Jei šis vokiečių mėginimas praktikoj duos gerų vaisių, tai, be abejo, ir kitos valstybės žengs tuo pat keliu.

„Mūsų Rytojaus" Prieteliai!

Jūsų yra daug tūkstančių. Jūs sudarote milžinišką jėgą. Pavartokite tą jėgą, kad mūsų sodžius ateinančiais metais dar daugiau laikraščių išsirašytų. Nedaug darydami, Jūs galite daug padaryti. Tiktai visi, vieni kitus paragindami, vieni kitiems pagelbėdami, eikite tuojau į paštus ir užsisakykite ateinantiems metams laikraštį.

Mes žinome, kad šiandien mūsų sodžiuose yra didesnė bepinigė, negu kada nors anksčiau; žinome, kad žmonės turi ir daugiau ūkiškų rūpesčių bei vargų. Tačiau atsiminkime, kad ir laikraštis šiuo metu yra labiau reikalingas, kaip viena iš svarbių priemonių gyvenamiems sunkumams nugalėti.

Ūkininkiški laikraščiai pas mus yra tiek nupiginti, kad juos išsirašyti nėra sunku net ir beturčiams. Tą nupiginimą padarė jau prieš ketvertą metų „Mūsų Rytojus".

„Mūsų Rytojus" pirmasis atsilankė į dešimtis tūkstančių ūkininkų gričių, kur anksčiau joks laikraštis nebuvo atėjęs. Jis pirmasis padarė laikraštį ir varguoliams prieinamą. „Mūsų Rytojus" visą laiką nešė nuoširdų, prietelingą žodį į mūsų sodžių. Todel mes tikimės, kad ir šiuo metu, kaip anksčiau, visi skaitytojai prietelingai jį pasikvies lankyti ir ateinančiais metais.

Taigi, „Mūsų Rytojaus" Prietelial, atėjo Jums laikas vėl patiems pasijudinti ir kitus išjudinti, — tuojau atlikti nesunkią, bet visiems mums reikšmingą pareigą — išsirašyti 1932 metams „Mūsų Rytoju"!

Turkų policija, reformuota Europos pavyzdžiu. Paskutiniais metais Turkija, sumanaus prezidento Kemal-Pašos valdoma, padarė milžinišką pažangą visose gyvenimo srityse.

Nepriklausoma Lietuva Vilniuje.

Nėra Lietuvoje poeto arba rašytojo, kuris kokiu nors būdu nebūtų paminėjęs Vilniaus. Vieni daugiau, kiti mažiau, bet visi tarytum maldos posmais meldžiasi didžiajai dvasiai, kad jinai išgirstų mūsų ilgesį, mūsų rūpesnius ir mūsų pastangas Vilniaus reikalu.

Tai yra ne tik gražu, bet kilnu ir gyva. Tai parodo, kad Vilnius tiek įaugęs lietuvio sielon, lietuvio gyvenamos programos pradan, kad kas tik pasireiškia dvasiškai, tuoj Vilnių nešasi su savimi gyveniman ir idėjosna.

Rašyti apie Vilnių niekuomet nebus perdaug. Jis turi tiek daug įvairių atspindžių bei reikalų mūsų dvasios augime, kad kiekviena nauja mintis, naujas vaizdas apie jį yra lygus plytelei, ant kurios pasistodami lyg ir aiškiau matome Vilniaus miestą.

Ir šiuo kartu aš priminsiu Vilnių mažmožių vaizde, kuris tačiau turi didžiosios mūsų kovos su lenkais pagrindinę reikšmę.

Tautos žydėjimas yra jaunimas, kuris yra tautiškai susipratęs ir turi širdyje tėvų meilę prie savo žemės ir kapų. Keista būtų kova jaunimą priveikti. Jeigu jis yra užsidegęs tvirta, plačia idėja, kuri yra amžių pašventinta ir aukomis nušlakstyta, jis eis, kovos, kol laimės arba žus. Nes jaunimas yra jausmai ir ugnis. Sunku viso to reikalauti iš suaugusių žmonių, kurių jaunumos žydėjimas yra užgesęs.

Minint Vilnių, jaunimą reikia atminti pirmon galvon, nes jam priklauso ateitis.

Būdamas Vilniuje pereitais metais ir šiemet, pastebėjau įsidėmėtiną dalyką ant Trijų Kryžių kalno.

Trys balti kryžiai, susijungę visų aukščiausiai kėlėsi viršum Vilniaus. Reginys nepaprastas. Kryžiai aptverti, kad niekas arčiau neitų, nemindytų žolelės. Bet arčiau priėjęs pamačiau, kad tie mūro kryžiai įvairiausiais parašais nurašyti. Visokios ekskursijos iš Varšuvos ir kitų miestų padėjo savo parašus atminčiai. Ne tik ten vardus ir pavardes randi — ištisi sakiniai užrašyti, kokį kam įspūdį padarė Trijų Kryžių kalnas Vilniuje.

Iš parašų matyti, kad ir iš toli apsilankiusiems žmonėms Vilnius nuo Trijų Kryžių kalno patinka, užburia, sužavi.

Žiūriu, ar nėra kur lietuviškų užrašų. O kaip ne! Ir to netrūksta. Ir staiga nustebu: ant pat aukštojo kryžiaus Viršūnės, kur galima tik gal būt su aukštom kopėčiom pasiekti, didžiausiom raidėm randasi tokie užrašai: **„Valio Nepriklausoma Lietuva!", „Lietuvos sostinė Vilnius".** Visokių šaukiančių lenkų užrašų taip pat buvo, bet lietuviški užrašai buvo visų aukščiausiai parašyti, viršum jų tebuvo mėlynas dangus. Man toptelėjo galvon, kad tai galėjo padaryti tik drąsusis jaunimas, kuris visų aukščiausiai nori būti.

Aš neabejoju, kad tai galėjo atsitikti paprastu būdu. Jau tokia lenkų lengvatiška dūšia, kad ir šventoj vietoj jis neiškenčia nepasireklamuoti. O lietuvis, pamatęs begėdiškus lenkų pasigyrimus ant kryžiaus, negalėjo jam tiesos nutylėti — visų aukščiausiai iškėlė, kas yra tiesa.

Galų gale, lietuvio drąsuolio užrašas man patiko, bet čia pat pagalvojau, kaip lenkai gali pakęsti tokį užrašą. Juk afišotis jie čia visur dedasi pirmieji, kaip tik šovinizmas tveria. Ir čia pat nusiraminau; juk negi užrašuos esmė. Šiuo atžvilgiu jie vis tik lojaliai elgiasi. Jei užrašo vienas vienaip, tai kodel negali užrašyti kitas kitaip, jei parašai neperžengia padorumo ribos.

Tačiau manyje pasiliko kažkoks signalas, atsargumas, niekur to neminėti, kad lenkai tokio užrašo nepanaikintų. Tyčia niekur apie tai nerašiau, nesiguodžiau; maniau, tegul, radęs, kiekvienas individualiai pasigėrės.

Šiemet, nuvykęs antrą kartą Vilniun, taip pat lankiau visas mane dominančias vietas. Dideliu malonumu įvairiai išsukinėtais takeliais ir keleliais (terasomis) užkopiau ant Trijų Kryžių kalno. Beveik ligi pačių kryžių iš Antakalnio pusės dabar jau pravestas platus kelias, prakastas smėlis; kelias geltonuoja.

Einų prie Kryžių — ta pati spygliuota viela, aplink žmonių pėdos; užrašų užrašai terodo, kad ekskursantų čia tebėra mylima vieta. Užrašų neištrina nei vėjas, nei lietus, nei sniegas. Dažniausia juos tik ilgas laikas naikina. Deja... pernai matytų **užrašų apie Vilnių čia nebebuvo.**

Aišku, kad pati gamta tų užrašų nepanaikino. Ant kryžiaus viršūnės ryškiai buvo žymu, kur buvo užrašai, naujai kalkėmis pabaltinta.

Še tau ir mano manytas bei daleistas lenkiškas lojalumas! Še tau apsilankiusiųjų nuoširdūs jausmai!

Lenkai turėjo rioglinti ant kalno kopėčias, neštis kibirą kalkių lietuviškam užrašui nutrinti. Matote, kokie lenkai bailūs! Jiems pats žodis magiškai veikia, tarytum peiliu duria į širdį už padarytą Lietuvai neteisybę. Iš prityrimo žinoma, kad kiekvienas nusikaltėlis savo nusikaltimą bijo prisiminti, nes tai jau šiurpulį sukelia.

Ačiū tau, jaunuoli (o aš manau, kad tai tik jaunuolis tegalėjo padaryti), kad tavo užrašu per du metus aš dar kartą patvirtinau, kokie lenkai bailūs ir nelojalūs. Aš gerai žinau, kad iš esmės užrašas nieko nereiškia, bet taip pat gerai žinau, kad jeigu tu užrašei, tai Vilniaus dvasia tavo širdy dar stipriau glūdi, o kad lenkai nutrynė, tai jie taip pat parodo, kad jie yra bailiai.

Iš to matome, kad kova dėl Vilniaus eina visur, kur tik galima. Net ant to kryžiaus mūro atskirais sakiniais lietuviai kovoja su lenkais. O tai rodo, kokie sunkūs lietuviško žodžio keliai Vilniuje.

Kaip buvo renkamas Respublikos Prezidentas.

Gruodžio 11 d. ypatingieji tautos atstovai, suvažiavę Kaunan, **Respublikos Prezidentu išrinko poną Antaną Smetoną.**

Savo darbą jie pradėjo malda. Lygiai 9 val. rytą Vytauto bažnyčion suėjo visi ypatingieji tautos atstovai, vyriausybės nariai, daug aukštųjų valdininkų, visuomenės veikėjų ir šiaip žmonių. Iškilmingas pamaldas atlaikė kun. J. Tumas, kurs paskui pasakė ypatingiesiems tautos atstovams neilgą, bet įspūdingą pamokslą, primindamas, kad jie, Dievo Apveizdos padedami, rinktų Prezidentą, žiūrėdami ne savo asmens kurio noro, bet visos tautos labo.

Po pamaldų ypatingieji tautos atstovai nuėjo į teisingumo ministerijos rūmus, kur 11 val. 40 min. Ministeris pirmininkas p. J. Tūbelis atidarė jų susirinkimą. Į prezidiumą buvo pakviesti ypatingieji tautos atstovai p. Stasys Šilingas iš Kauno ir p. Juozas Kalpokas — iš Rokiškio apskrities.

Prezidiumo nariams užėmus savo vietas, buvo paskelbti atatinkami įstatymo straipsniai, nusakantieji rinkimų tvarką ir duota laiko ypatingiesiems tautos atstovams pasiūlyti kandidatus. Visi 5 laikinosios sostinės atstovai, visų miestų ir apskričių po vieną atstovą pasirašė pasiūlymą rinkti Prezidentu p. Antaną Smetoną. Tokiu būdu p. A. Smetonos kandidatūra buvo pasiūlyta 31 atstovo, nors įstatymas tereikalauja po tokiu pasiūlymu tik 20 parašų. Daugiau kandidatų pasiūlyta nebuvo.

Balsavimas ėjo slaptai. **Rinkimuose dalyvavo visi 116 ypatingųjų atstovų ir visi jie savo balsus atidavė už p. Antaną Smetoną.**

Atstovų paduotus vokus atplėšė ir balsus suskaitė ypatingieji tautos atstovai p. Vladas Kaveckas ir Šiaulių miesto, p. Jonas Miškinis — Alytaus apskr. ir p. Antanas Šilgalis — Kretingos apskr. Balsus skaičiavusieji paskelbė,— kad gauta 116 vokų, juos atplėšus rasta 116 kortelių ir visose kortelėse įrašyta p. Antano Smetonos vardas — pavardė.

— Tuo būdu, dabartinis Respublikos Prezidentas p. Antanas Smetona, pagal Lietuvos valstybės konstituciją, naujai išrinktas septyneriems metams Lietuvos Respublikos Prezidentu, — paskelbė pirmininkas. Tą žinią palydėjo džiaugsmingas ypatingųjų tautos atstovų plojimas, trukusis keletą minučių.

Bematant žinia apie p. A. Smetonos išrinkimą pasklido visame mieste. Namai pasipuošė tautinėmis vėliavomis. Prie teisingumo ministerijos rūmų susirinko didžiulės žmonių minios.

Ministerio pirmininko pakviesti atvyko į teisingumo ministerijos rūmus vyriausybės nariai, svetimų valstybių atstovai, visų tikybų aukštieji dvasininkai, valstybės tarybos nariai, kariuomenės vadovybė ir spaudos atstovai. Apie 14 val. kariuomenės špalerais nustatytomis gatvėmis, gusarų eskadrono lydimas, atvažiavo į teisingumo rūmus p. A. Smetona prisiekti. Saikdinimo apeigas atliko J. E. Metropolitas Arkivyskupas J. Skvireckas. Priesaikos metu vyriausiąjį Valstybės Vadą pasveikino 21 armotų šūvis.

Atlikęs priesaiką, p. Prezidentas pasakė reikšmingą kalbą, apibūdindamas ateities darbus bei rūpesnius mūsų valstybės labui.

Sugrįžusį į savo rūmus p. Prezidentą išrinkimo proga pasveikino kariuomenės vadovybė, Arkivyskupas Skvireckas, visi ministeriai, svetimų valstybių atstovai, aukštieji valdininkai ir visuomenės veikėjai.

Vakare, 18 val. Respublikos Prezidentas padėjo gražų vainiką prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę, o vėliau nuvyko į karininkų „Ramovėje“ suruoštą arbatėlę. Čia buvo visi ypatingieji tautos atstovai, ministeriai ir kariuomenės atstovai. Arbatėlės metu pasakyta daug nuoširdžių kalbų ir susidarė labai kilni nuotaika. Išvykstantį namon p. Prezidentą ypatingieji tautos atstovai rankomis išnešė iš karininkų ramovės.

Amerikos prezidentas Hoover'is su žmona įteikia dviem mažiem aukų rinkėjam aukas vargšams sušelpti žiemos metu.

KNYGOS—KANKINĖS.

Pirmaisiais metais po rusų revoliucijos Petrapilio gatvėmis vaikščiojo įvairūs vertelgos, siūlydami pirkti pundus knygų, dažniausiai pagrobtų iš įvairių privatiškų bibliotekų bei knygynų. Knygos buvo pardavinėjamos anaiptol ne skaitymui, bet kaipo **kuro medžiaga.** Mat, anais laikais Petrapily ir visoj Rusijoj nebuvo tvarkos ir buvo jaučiamas nepaprastai didelis kuro medžiagos trūkumas.

Bet ir senesniais laikais knygos dažnai susilaukdavo liūdno likimo. Daug dvasiškų turtų žuvo ugny, daugybė brangių knygų dingo žmonijai amžinai.

1915 metais rusų valdžia, besikraustydama iš Varšuvos, įsakė cenzūros įstaigai sudeginti visas knygas, rankraščius, proklamacijas ir kitus raštus bei spausdinius, kurie per ištisą eilę metų buvo rusų valdžios uždrausti ir konfiskuoti. Rusų archyvo valdininkas, norėdamas pasipelnyti, daugumą knygų nesudegino, bet pardavė kažkokiam pirkliui **po 50 kapeikų už pūdą.** Už parduotas knygas valdininkas uždirbo **1.500 rublių!** Taigi, pardavė iš viso 3.000 pūdų knygų bei rankraščių! Iš to galima spręsti, kiek tuomet buvo sunaikinta knygų. Uždirbo už parduotus raštus rusų valdininkai, bet dar daugiau laimėjo kai kurie tų knygų pirkėjai, įsigiję kartais labai retų ir brangių rankraščių.

Knygų naikintoju kartą teko pabuvoti ir garsiam Afrikos tyrinėtojui **Stanley,** tiesa, visai kitokiomis aplinkybėmis. Savo knygoj „Skersai juodąjį žemyną“, kurioj aprašoma kelionė skersai Afriką, Stanley pasakoja, kaip Kongo upės pakraščiuose vietos gyventojai negrai reikalavo iš jo sudeginti dienyną ir visas užrašų knygas. Mat, negrai buvo tvirtai įsitikinę, kad tyrinėtojas savo užrašais ir piešiniais juos užkerėjęs. Jeigu Stanley savo užrašus būtų sudeginęs, pasaulis vargu būtų susilaukęs tokių vaizdžių Afrikos aprašymų, kaip kad dabar turi. Ir Stanley'jui turime būti dėkingi, kad jis to nepadarė. Negrų akyse jis sudegino keletą Šekspyro veikalų, kurie buvo panašūs į jo užrašų knygas.

Kitą kartą Stanley vistik buvo priverstas sudeginti visus raštus, kuriuos jis turėjo su savim. Važiuojant per Viktorijos ežerą, rytų Afrikoj, naktį prakiuro laivas. Apšvietimui medžiagos nebuvo, ir Stanley'jui teko paaukoti visas savo knygas bei užrašus, kad nežūti. Knygos suvaidino žibintų vaidmenį.

Kai kur knygos ir laikraščiai būdavo naikinami, kad nepatektų į svetimas rankas arba nebūtų išniekinti. Taip, Kinijoj visi spausdiniai yra laikomi didelėj pagarboj. Ten buvo įsivyravęs net prietaras, kad **žmonės, kurie negerbia raštų, ateity turi apakti.** Dėl to, Kinijoj buvo įsigalėjęs paprotys visokius raštus bei spausdinius deginti, kad jie nesusilauktų įžeidimo. Ypač daug raštų buvo sunaikinta, viešpataujant Kinijos imperatoriui Tsin-Shiho-Huang, kuris buvo net pramintas knygų degintoju. (Jis gyveno prieš 2.000 metų). Dėl to apie Kinijos senovę tiek mažai yra užsilikusių žinių.

Romos imperatoriaus Augusto laikais Romoje buvo deginamos ant laužo visokios knygos, kurios būdavo pripažįstamos kenksmingomis liaudžiai arba parašytos nežinomų ar nepatikimų autorių.

Ką žmonėms duoda akmens anglis.

Akmens anglis yra labai seniai supuvusių ir žemėmis užneštų miškų liekanos. Kokių tai būta miškų matyti iš to, kad jeigu tankus šimtametis ąžuolynas pavirstų anglim, tai sudarytų vos tik pusantro santimetro storio klodą (sluoksnį). O tuo tarpu yra anglies klodai dvidešimties ir daugiau metrų.

Kasmet iškasama visame pasauly iš žemių apie 1200 milijonų tonų. Iš to skaičiaus arti pusės tenka Amerikos Jungtinėms Valstybėms, o kita pusė visiems kitiems kraštams.

Skaitoma, kad visame pasauly yra apie milijonas milijonų tonų akmens anglies. Vadinasi, vartojant tiek akmens anglies, kaip dabar, jos turėtų užtekti dar nemažiau, kaip tūkstančiui metų.

Iškasamos anglies apie 25% eina geležies gamybai, apie 22% kurui, apie 15% elektros gamybai, apie 10% geležinkeliams. Kas lieka — įvairiai pramonei. Jeigu visą per metus iškasamą anglį supilti vienon krūvon, tai ta krūva turėtų apie 7 kilometrus pločio, tiek pat ilgio ir apie 2 kilometrus aukščio.

Didelė akmens anglies dalis paverčiama koksu. Akm. anglis uždaroma tam tikruose pečiuose, taip kad oras neprieitų, ir tie pečiai kaitinami iki tūkstančio laipsnių ir daugiau. Kad suprasti šito karščio aukštumą, reikia prisiminti, kad prie tūkstančio šimto laipsnių tirpsta geležis. Neturėdama oro, anglis nuo šito didelio karščio nesudega, o tik išsiskirsto į sudėtines savo dalis. O tų sudėtinių dalių yra stebėtinai daug.

Iš 100 kilogramų anglies gaunama 80 kilogramų kokso. Koksas, vartojamas geležies pramonei, centraliniam šildymui ir kitam kurui. Tai yra anglis, kurioj jau nėra kitų sudėtinių dalių. Koksas dega be dūmų ir duoda didelį karštį. Tiktai jis reikalauja oro didelio traukimo. Toliau, gaunama iš 100 kilogramų anglies 35 kūbiniai metrai dujų. Šitas dujas (garus) galima vartoti kurui. Arba jos paverčiamos benzoliu, kurs yra panašus į benziną ir tinka automobiliams varyti. Taipogi, gaunama dar anilinas, iš kurio gaminami įvairūs dažai; ksiliolis, iš kurio gaminama įvairūs kvėpalai, naftalinas, kurs taipogi vartojamas įvairiems gaminiams; fuluolis, iš kurio gaunami kvėpalai, sprogstamoji medžiaga, įvairūs vaistai, sacharinas. Dar gaunama įvairių rūšių amoniakas, kuris taipogi vartojamas įvairiems tikslams. Greta šitų dalykų, darant koksą gaunamas dar degutas, iš kurio vėl gaminama apie dvidešimts įvairių dalykų: piridinas, fenolis, kreozolis, įvairūs dažai, antracenas, įvairūs lakai, tepalai, naftalinas ir kiti dalykai.

Pagaliau, dabar pradedama iš anglies gaminti ir maisto dalykus. Seniau žmonės nė sapne nesapnavo, kad iš akmens anglies būtų galima gauti tokią daugybę įvairių dalykų. Visa tai žmonėms parodė mokslas.

K. Alijošius.

Jau ir mes sujudom.

I.

Vargas ūkininką kratė, —
Jis kantriai kentėjo.
Nieks jo skundžiantis nematė,
Niekas negirdėjo.
Sakė, krizis visur siaučia,
Smaugia visą svietą,
Tik mūs kraštas dar nejaučia
Jokio krizio kieto.
Valdininkas gavęs algą
Pirko pigią mėsą...
Puikiai dėvi, skaniai valgo,
Turi butą šviesų...
Ir pirklys gerai prekiavo,
Puikias kainas lupo...
Didino krautuvę savo,
Nepamesdams ūpo.
Fabriką paleidęs dūmais,
Gavęs apdraudimą,
Fabrikantas puikius rūmus
Sau statyti ima.
Teismo antstoliai pralobo
Verslu nematytu, —
Aprašys kam seną trobą, —
Gauna šimtą litų.
Žodžiu, kol dar biznis ėjo,
Kol algų nekarpė,
Ūkininko neminėjo
Niekas savo tarpe.
Nieks dėl jo čia neverkšleno.

Ašaros neliejo,
Nes visi gerai gyveno,
Kol dar biznis ėjo...

II

Bet dabar visi suklyko:
Gelbėkite! Žūstam!
Mums gyvenimo nebliko,
Mes, kai lapai džiūstam.
Valdininkas gvoltą šaukia,
Ašaros jam rieda...
Mat, valdžia šiemet nutraukė
Jam Kalėdų priedą.
Ui, gevalt! Švarc jor! Lachaim!
Užtraukė kreditą!
I far vas my pogibajem,
Niščije, bes lita?...
Fabrikantas gailiai verkia,
Atsidengęs skėtį, —
Dar jis namo nesutvarkė,
O jau nešk mokėti...
Teismo antstolis parduoti
Nebegali trobą,
Nes įsiutusi su šluota
Ji išvijo boba.
Kaip tik ūkis nepajėgia
Pirkti ir mokėti...
Visi klykia, visi žviegia,
Girdis visam sviete.
Rūpestis visur didžiausis,
Skudžiasi, kas gali, —
Nors vata užkišęs ausis,
Bėk į kitą šalį
Ūkininkas vienas vargo,
Niekas jo nematė...

O dabar visi jau serga,
Kai mašnas pakratė.

III.

Tuoj žinovai suvažiavo,
Ir prie darbo gula:
Receptą kiekvienas savo
Kuogeriausią siūlo.
„Dėl pagerinimų ūkio
„Krizis mus apsėdo.
„Tik atgal staiga pasukę
„Mes nustumsim bėdą.
„Tad šalin visi bekonai
„Kokią porą metų...
„Įtaisykim telefonui
„Gerą automatą.
„Cukraus fabrikas? Po biesų!
„Dešimts milijonų!...
„Už tuos pinigus turėsim
„Gerą telefoną...
„Ir bendrai reik blogyt ūkį,
„Kiek tiktai kas gali...
„Keiskim kiaulę riestasnukę
„Į prastą paršelį.
„Sustabdyt sodžiuj statybą,
„Ir gamybą sviesto...
„Kol dar miestai mūsų žiba,
„Reikia puošti miestą...
„Juk garbingi užsieniečiai
„Mūs sodžiaus nemato, —
„Ką ten daro tie sodiečiai,
„Stato ar nestato...“
Siūlo receptus tikriausius,
Būdą kuo geriausį...
O bendrai visų paklausius
Noris duot į ausį

Kas gyvenime nesnaudžia —
Savo turtą laiku draudžia:
Namus, gyvulį, padargus,
Kad nėtektų kęsti vargas.

Agentūra **Kazys Ribikauskas**

draudžias: nuo ugnies — visokį turtą, nuo nelaimingų atsitikimų — gyvybę; taipogi transportus.

Kontora Kaune, Laisvės al. 22, tel. 537 (kiemo med. name).

Mūsų mažiems skaitytojams.

Teisybė teismo nebijo.

Kartą vienas turtingas pirklys pametė piniginę su pinigais ir paskelbė, kad joj buvo du tūkstančiai dolerių. Radusiam piniginę pirklys pažadėjo tūkstantį dolerių radybų.

Piniginę su doleriais rado vienas sąžiningas darbininkas ir atnešė ją pirkliui. Bet šykščiam turtuoliui gaila buvo skirtis su tūkstančiu dolerių, kuriuos jis pažadėjo radėjui. Norėdamas darbininką apgauti, jis sugalvojo, būk piniginėj buvo ne vien du tūkstančiai dolerių, bet ir brangus deimantas.

— Grąžink man brangakmenį, — sako pirklys darbininkui, — ir aš tau duosiu tūkstantį dolerių.

Darbininkas, matydamas, kad pirklys yra neteisingas ir nori jį nuskriausti, nuėjo pas teisėją. Teisėjo būta sumanaus ir jis išsprendė bylą šitaip:

— Tu, pirkly, sakai, kad tavo piniginėj buvo du tūkstančiai dolerių ir dar brangus akmuo. O darbininkas, kuris tau piniginę grąžino, akmens joje nerado. Reiškia, piniginė ne tavo. Lai piniginė su dviem tūkstančiais dolerių liks pas darbininką, kol neatsiras ją pametęs, o tu paskelbk, kad pametei piniginę su pinigais ir brangakmeniu. Gal ji ir atsiras.

Žvirblis ir ešerys.

Susidraugavo kartą žvirblis ir ešerys. Žvirblis gyveno tvarto pakreigėj, o ešerys — tvenkiny. Atlėks, būdavo, žvirblis, atsitūps tvenkinio krante ir čirškia: — Ešery! Ešery!

Susiūbuoja, susidrumsčia tvenkinio vanduo ir išsikiša didžiulė ešerio galva:

— Ko nori, žvirbly?—klausia ešerys.

— Nieko nenoriu, tik atskridau tavęs pažiūrėti, — atsako žvirblis, — nes jau seniai tave mačiau. Ko tu, ešery, visą laiką vandeny tūnai? Lįsk iš vandens, skrendam į sodą pauogauti! Žiūrėk, kaip gražiai saulutė šildo!

— Nesuprantu, kaip tu gali nuolat būti ore? — stebisi ešerys. — Aš, jei išlįsčiau iš vandens, tuoj užtrokščiau. Geriau tu eikš pas mane į vandenį paviešėti! — siūlo ešerys. — Juk pats matai, kad vasarą visi vandeny maudosi, norėdami atvėsti.

Pasiraitojo žvirblis kojas ir mėgina bristi į vandenį. Lig keliųjėjo—bet toliau bijo. O ešerys tik ragina, tik drąsina.

— Ne, geriau jau tu lėk su manim ant trobos stogo! — sako žvirblis ir purptelėjo ant kreigo.

Vieną dieną žvirblis vos gyvybės neteko. Skaniai prileseęs darže mėsingų vikšrų, sumanė tvenkiny atsigerti, o kartu ir ešerį atlankyti. Buvo jau bėšaukiąs savo prietelį, kai staiga, kaip akmuo iš dangaus, krito ant jo vanagas. Žvirblis, aršiau negu akis išdegęs tik suskubo pasprukti po pastoge.

— Tik galvos nepražudžiau! — ėmė skųstis jis ešeriui. — Vos paspru kau iš grobuonio vanago nagų.

Bet ešeriui labai patiko žvirblio baimė ir jis nutarė iš žvirblio pasijuokti. Kasdien jis pradėjo žvirblį sekti, plaukiodamas tvenkinio pakraščiais, tačiau vis nepasitaikydavo progos. Ugi, žiūri, kartą, kad žvirblis skrenda per tvenkinį, snape laikydamas riebų kirminą. Ešeriui net seilės ėmė bėgti, pamačius tokį gardų kąsnį. Jis tuoj iškišo galvą ir sušuko: — Gelbėkis! Vanagas!

Išgirdęs minint vanagą, žvirblis tik nenumirė iš baimės. Metęs kirminą, jis nėrė į krūmus. Kirminas pliumptelėjo į vandenį, ir jį čia gardžiuodamsis prarijo ešerys. Atsipeikėjęs žvirblis suprato, kad ešerys bus jį prigavęs. Atlėkęs prie tvenkinio, jis pradėjo ešerį šaukti, norėdamas gerai iškolioti. Bet gudrus ešerys nesirodė. Taip ir pasibaigė žvirblio ir ešerio draugystė.

Galvosukiai.

Uždavinys Nr. 28.

Kartą kautynių metu pulko vadas pasiuntė raitą kareivį perduoti įsakymą vieno būrio viršininkui. Kareivio arklys buvo geras, taip kad visą kelią į vieną pusę pasiuntinys nujojo per 80 minučių. Atlikęs uždavinį, kareivis tuoj pasuko atgal, bet šį kartą kely užtruko jau 1 valandą ir 20 minučių, nežiūrint to, kad arklys bėgo tokiu pat greitumu, kaip ir pirmiau. Klausimas, dėlko kareivis grįždamas ilgiau sugaišo?

Uždavinys Nr. 29.

Iš skiemenų — ne, ra, jau, pa, vo, lė, jo, šė, tė, ge, si, per, žir, dė, be, lė, ba, lę, kai, ge, tė, lį, a, no, lį, su, riau, žir, bal,—sudaryti vienos lietuviškos dainos posmą.

Kūčių vakarą.

Ką kalba gyvuliai.

Kai naktį, Betlėjaus miestely,
Mūs Viešpats užgimė tyliai,
Prieš Jį atsiklaupė ant kelių
Ir nekalbingi gyvuliai.
Pasveikino jie Visagalį.
Už tat juos Marijos Sūnus
Palaimino, suteikdamas galę
Kalbėtis kartą per metus.
Todėl yra toks padavimas,
Kad vieną kartą per metus
Kalbėtis gyvulėliai imas
Ir pasakot savus vargus.
Tas kartas būna Kūčių naktį,
Kai gimė Betlėjuj Jisai.
Tad gyvulių kalbas susekti
Jau žmonės stengiasi seniai.
Jas ne kiekvienas gal girdėti.
Kas nor kalbų tų paklausyt,
Tur per metus pasižadėti
Kas vakars melstis ir kas ryt.
Be to, tas turi dar atminti,
Kad būtų geras gyvuliam.
Ne tik kad mušt arba kankinti —
Net bart negalima jų jam.
Labiausiai mėgsta gyvulėliai
Ir būna jiems labai smagu,
Jei juos atlanko piemenėliai
Pasiklausyti jų kalbų.
Tada linksmai tarp savęs šneka
Ir džiaugiasi piemenėliu.
Gražiausias pasakas jam seka
Iš keisto būvio gyvulių.
Smarkus arklys ir lėtas jautis
Visus pamoko iš širdies,
Kaip su vilkais jiems reikia kautis
Dienos šviesoj, viduj nakties.
Silpna avis kalbų tų klauso
Ir dreba jos švelni širdis.
Ėriukui šnabžda ji į ausį,
Kaip tur nuo vilko bėgti jis.
O baltos žąsys, margos antys
Svajoja apie tuos kraštus,
Kur jų laukinės giminaitės
Praleidžia ištisus metus.
Taip audžia tvarte savo bylą
Kalbėdamiesi gyvuliai.
Paskiau į parytį nutyla
Ir lieka metams nebyliai.

Dėdė Simas.

Mieli vaikeliai!

Prašykite savo tėvelių, kad jie išsirašytų „Mūsų Rytoju“ ir ateinantiems metams. Tada ir Jūs turėsite ką paskaityti; mes stengsimės duoti gražių ir pamokinančių pasiskaitymų mūsų mažiesiems skaitytojams. Jūs iš mažens įprasite skaityti ir branginti laikraščius, o to negalėjo padaryti Jūsų tėveliai, kurie augo mūsų Tėvynės vergijos laikais, kada nė lietuviškų mokyklų, nė laikraščių nebuvo.

Fabriko „Florance“ 10 metų sukaktuvės.

Gruodžio 15 d. žinomasis kvepalų ir muilo fabrikas „Florance“ minėjo savo veikimo 10 metų sukaktuves, nes lygiai tą dieną 1921 m. kalbamoji įmonė pradėjo dirbti.

Tais laikais prausiamasis muilas, kvepalai ir kita parfumerija Lietuvoje dar visai nebuvo gaminami. Visi šitie dalykai būdavo įgabenami iš užsienių. Lietuvos visuomenė, nuo senų laikų pripratusi vartoti iš svetur pargabentus šios rūšies gaminius, buvo įsitikinusi, kad mūsų krašte tų dalykų gamyba prigyti ir išsivystyti negali. Bet štai sugrįžta iš Rusijos Lietuvos pilietis Markus Potruchas, tos srities specialistas, ir ryžtasi sukurti savo tėvynėje visai naują pramonės šaką. Tokį užsimojimą bevykinant, teko sutikti gana sunkiai nugalimų kliūčių.

Pirmoje eilėje pačios įmonės įrengimas bei aprūpinimas mašinomis bei įrankiais tuomet buvo nelengvas. Lietuvoje tokių pabūklų visai nebuvo galima gauti, o mūsų prekyba su užsieniais tebebuvo dar menkai išsivysčiusi. Dėl kiekvieno mažmožio teko pačiam įmonės steigėjui važinėti į Vokietiją, gaišinti daug laiko ir pinigų.

Fabriką įrengus, buvo sutiktas kitas labai didelis sunkumas. Lietuvoje nebuvo darbininkų mokančių ir sugebančių dirbti pačius paprasčiausius tokios įmonės darbus, nekalbant jau apie aukštos kvalifikacijos technikus, be kurių panaši įmonė negali apsieiti. Reikalingiausių specialistų teko pasikviesti iš užsienių, o eilinius darbininkus mokinti ir pratinti prie darbo pačiam savininkui.

Dar sunkiau buvo nugalėti visuomenės įpratimą vartoti tik užsieninę parfumeriją bei kosmetiką ir tvirtai įsigalėjusią nuomonę, kad tik užsieniniai kvepalai bei prausiamieji muilai tegali būti tikrai geri. Retas pramonininkas tokiomis aplinkybėmis būtų atsispyręs pagundai slėpti, kad jo prekė yra ne užsieninė, bet čia pat vietoje pagaminta. M. Potruchas tokiai pagundai nepasidavė. Jis nusistatė savo įmonės darbais įrodyti ir įtikinti visuomenę, kad Lietuvoje gali būti pagaminami kvepalai, prausiamasis muilas ir kiti dalykai, nei kiek neblogesni, negu užsieniuose. *Kiekvienas jo įmonėje pagamintas muilo gabalas, kiekviena kvepalų bonkutė ar kitas dalykėlis visuomet turi aiškų parašą, skelbiantį, kad jį pagamino fabrikas „Florance“, o gamybos vieta ne Paryžius, ar Berlynas, bet mūsų laikinoji sostinė — Kaunas.* Vargu bereikia daug kalbėti, kad šitokią elgesio liniją galėjo pasirinkti tik tokia įmonė, kuri pati tvirtai tiki, kad dėl jų kokybės gamintojui neteks raudonuoti ir kad visuomenė anksti ar vėlai įsitikins, jog gaminys su parašu — „Florance“ Kaunas — niekuomet nėra blogesnis, o dažnai žymiai geresnis negu užsieninis.

Pasirinkęs tokį rimtą kelią kovai su užsienių konkurencija, M. Potruchas pradėjo dairytis talkininkų, kurie padėtų jam visuomenės abejingumą ir nepasitikėjimą nugalėti. Čia jis taip pat nepadarė klaidos tikriausiuoju savo talkininku pasirinkdamas spausdintąjį žodį. Nuo pačios pirmosios gyvavimo dienos fabrikas „Florance“ duoda visiems Lietuvoje einantiems laikraščiams, kalendoriams bei kitiems leidiniams skelbimus apie savo gaminius. Tuo būdu ši įmonė ir jos gaminiai pasidarė visai Lietuvai žinomi ir įsigijo didelį vartotojo palankumą.

Fabriko „Florance“ pėdomis vėliau pasekė keli kiti pramoninkai ir šiandien Lietuvoje turime jau plačiai išvystytą kvepalų, muilo, parfumerijos bei kosmetikos gamybą. Šios srities savi gaminiai užima jau 90% mūsų rinkos ir tik dešimtadalis tejgabenamas iš svetur. Tą svetimųjų prekių užplūdimą stabdant, žymiausią vaidmenį suvaidino fabrikas „Florance“, kurio gaminiai tiek Lietuvos tiek užsienių parodose visuomet gauna aukso medalius ir kitas aukščiausias dovanas. Tolimesnį įmonės pasisekimą laiduoja jos gaminių kokybė ir reikia tikėtis, kad fabrikas „Florance“ ateityje pasieks dar gražesnių vaisių.

P. K.

M. Potruchas,
fabriko „Florance“ savininkas.

Didžioji katytė.

Puma arba sidabrinis liūtas, — kačių giminės gyvulys. Maitinasi mažaisiais gyvuliais, žmogui nieko nedaro ir pagauta labai prie žmogaus pripranta.

Didysis gyvulių žinovas Bremas štai kokį nuotykį pasakoja, kuris atsitiko Pietų Amerikoj, netoli Amazonės upės, vieno medžiotojo šeimoj.

Medžiotojo gritelėj nepaprastas sąjudis. Jaunoji Janita visą naktį verkia, laužydama rankas. Jos vyras, medžiotojas Joze, švaistosi po Amazonės miško raistus. Prapuolė jų septynerių metų berniukas Manuelis. Buvo sodely, žaidė su mažytėmis paukštytėmis kalibri, vaikė didžiuosius drugius, ir kaž-kur dingo. Kas žino, kur jis dabar? Juk didžiuliame miške yra daugybė visokių pavojų: pelkėse voliojasi baisūs geltonakiai aligatoriai (krokodilai), šliaužioja vandeninės gyvatės, — anakondos, mauruose gali siausti arba grobinio tykoti margaodis smauglys; krūmų tankumynuose slapstosi gražuoliai kraugeriai jaguarai.

Dienai aušt ant, kai tėvas apjodinėjęs visas apylinkes, grįžo ant savo suputojusio žirgo namo, vienoje miško aikštėje jis pamatė savo berniuką. Manuelis sėdėjo tarp didžiulių gėlių, šypsojosi ir, pamatęs tėvą, gyvas ir sveikas pribėgo prie jo.

Kas apsakys Joze ir Janitos džiaugsmą? Jie abu pasikeisdami meilavo ir bučiavo savo surastą berniuką. Pagaliau, kai nusiramino, ėmė klausinėti berniuką, kur jis buvo ir kas su juo atsitiko.

— Pas mus į sodą atskrido drugys. — pasakojo berniukas, — toks didelis, mėlynas, didesnis už mūsų paukštytes kolibri, — aš ėmiau jį vaikyti. Jis vis skrido ir skrido, o aš vyjausi... Paskui jis kažkur tarp medžių pradingo, o aš nebežinojau kaip grįžti, susipainiojau bent kiek... Ėmė temti... Man pasidarė baisu ir nuobodu, bet iš miško išbėgo katytė...

— Kas? — paklausė sudrebėjusi motina.

— Katytė, didelė katytė. Ir ėmė voliotis po žolę. Paskiau ji atsigulė ir ėmė sau kojas laižyti visai kaip mūsų rainius, tik ji buvo ne raina, bet, rodos, kaip sidabrinė. Aš ją šaukiau: „Kac-kac -kac!“, bet ji prie manęs nesiartino, bet ir tolyn nebėgo. Paskiau aš pavargau ir atsiguliau į žolę: man regėjos, kad kol aš miegosiu, tai tėtytė ar mamytė ateis manęs pasiimti. Aš labai kietai įmigau. Tik kaž kas taip baisiai, baisiai suriko; aš pabudau... Mėnesienoj aš pamačiau kažkokį žvėrį. Toks gražus žvėris, žinai, gelsvas, juodais obuoliukais išmargintas. Kas tau mamyte? Kodėl tu drebi?

— Nieko, vaikeli, pasakok, pasakok...

— Aš išsigandau ir ėmiau verkti. Bet mano katytė buvo šale manęs. Ji atsistojo, pasišiaušė, ir labai piktai suurzgė. Tik aš neišsigandau. Ji urzgė ne ant manęs, o ant to margojo žvėries. Ir ji taip juokingai išrietė nugarą, tartum mūsų rainius, kai šunį pamato. Pakėlė uodegą ir pamažu pradėjo slinkti į žvėrį, štai šitaip (čia berniukas rankomis parodė, kaip ėjo „katytė“). Ir tas nubėgo. Paskui jis vėl rėkė ir kaukė, bet aš nebebijojau, — aš mačiau, kad katytė visai arti prie manęs ir supratau, kad ji neleis kitiems mane nuskriausti; jau, matyt, ji tokia drąsi. Ji turbūt mane pamylėjo, mamyte, ir aš ją labai myliu.

Aš pabudau anksti rytą, nes išalkau labai. Žvėries jau nebebuvo, o didžioji katytė vis tupėjo šale manęs. Bet tur būt šitos katytės nemėgsta didelių žmonių. Kai tik į aikštę išjojo tėvelis, ji greit spruko į mišką.

— Tai Dievas tave, vaikeli, išgelbėjo. Tik daugiau niekada, niekada neik vienas į mišką; ne visada tau pasitaikys tokia gera katytė.

Medžiotojas buvo girdėjęs, kad pumos ant žmonių nepuola, bet vis abejojo, koks tai žvėris būtų taip ištikimai jo berniuką saugojęs.

Po kiek laiko Jozė jodamas netoli į miškai pasiėmė drauge ir Manuelį.

— Ar aš pamatysiu savo gerąją katytę? — klausė berniukas tėvą.

— Ai, tu mano mažuti, — tarė juokdamasis tėvas, tau tai visa buvo prisisapnavę.

Dar nebaigė tėvas kalbėti, kai berniukas rankutę ištiesęs suriko.

— Katytė, katytė! — Žiūrėk, tėtytė, ta pati mano geroji katytė „Kac-kac -kac! — šaukė berniukas.

Jozė pasižiūrėjo į tą pusę ir pamatė didelę seną pumą, bėgančią į tankumyną.

Ar tu ir tada tokią pat katytę matei? — paklausė tėvas.

— Taip, taip, tėveli, tai ta pati, kur mane nuo žvėries gynė. Bet kodėl ji dabar nuo manęs bėga? Ar ji manęs nebemyli.

Vietoj atsakymo, tėvas karštai pabučiavo savo berniuką ir prašnibždėjo.

— Nežinau, kas atsitiko, kad šis Dievo sutvėrimas saugojo mano mažutį, bet šventai prižadu niekada pumų nemedžioti ir nieko joms bloga nedaryti.

Kokį gauna kalendorių „Mūsų Rytojaus“ skaitytojai 1932 met.

Visi skaitytojai, užsisakiusieji „Mūsų Rytoją“ 1932 metams, nemokamai gauna mėnesinį, sieninį kalendorių, tokio paties dydžio bei išvaizdos, koks buvo duotas šiemet. Kalendoriaus turinys, tačiau, yra patobulintas ir paįvairintas.

Priešakinę kiekvieno lakšto pusę puošia kurio nors įžymaus Lietuvos darbuotojo atvaizdas. Antroje lakšto pusėje — to paties asmens gyvenimo ir darbų aprašymas. Kalendoriaus skaitytojas tokiu būdu turės progos pažinti: 1) Juozą Adomaitį — L. Šerną, 2) kun. Antaną Tatarę, 3) Kristijoną Duonelaitį, 4) Petrą Vileišį, 5) Gabrielių Landsbergį, 6) Jonušą Radvilą, 7) kun. Antaną Strazdelį, 8) Lauryną Ivinskį, 9) knygnešį Jurgį Bielinį, 10) Joaną Griniuvienę, 11) prof. Kazimierą Būgą ir 12) daktarą Jeronimą Ralį.

Be to, kalendoriuje skaitytojas ras kiekvienam mėnesiui pritaikintą gražų eilėraštį, įdomių anekdotų bei juokų ir šiaip įdomių žinių bei pasiskaitymų, būtent:

1. Trumpas žinias apie visas valstybes; čia suglaustai paduotos pačios reikalingiausios ir įdomiausios žinios apie kiekvieną valstybę.
2. Lietuvos miestai ir miesteliai su gyventojų skaičiaus pažymėjimu.
3. Palyginamas didžiausių Europos upių ilgumas.
4. Vidutinė metinė temperatūra įvairiose pasaulio sostinėse.
5. Perkūnija ir perkūnsargiai.
6. Tikybų išsiplatinimas pasauly.
7. Važinėjimo taisyklės ir ženklai.
8. Medžioklės įstatymas.
9. Žuklavimo laikas.
10. Leidimai ginklams laikyti.
11. Kaip pavardę pakeisti.
12. Pasai.
13. Žydų šventės.
14. Saulės ir mėnulio užtemimai.
15. Neštumo ir perėjimo kalendorius.

„Mūsų Rytojaus“ **kalendorius jau** atspausdintas ir siuntinėjamas tiems skaitytojams, kurie atnaujino prenumeratą 1932 metams.

Korespondencijos.

Originalus sveikinimasis su mokiniais.

Šilavotas, Mariampolės aps. Degimų pradžios mokykloj įvestas gražus rytinis pasisveikinimas su mokiniais. Mokytojas įėjęs klasėn sako: „Pavergtas Vilnius“, o vaikai jam choru atsako: „Atvaduosim pavergtą Vilnių“.

A. K. Vejelis.

Gražios mokinių pastangos.

Sintautai, Šakių aps. Vaitiekupių mokyklos mokiniai, pasiklausę mokytojo pasakojimo apie statomąjį Kaune Vytauto Didžiojo 500 metų sukaktuvėms paminėti muziejų, mielai sutiko aukoti jo statybai kiek kas galėdamas. Kiekvienas aukotojas lape pasirašė.

Mažlau auglna bekonu.

Salos, Rokiškio aps. Pabrangus grūdams ir pablogėjus bekoninių kiaulių pardavimo sąlygoms, daugumas ūkininkų atsisako auginti bekonus ir paršelius plauna arba parduoda. *A. P.*

Bekonai — vienintelė išeitis.

Pandėlys, Rokiškio aps. Šioj apylinkėj šiemet neužderėjo žiemkenčiai javai ir, be to, dar jiems pakenkė ledai. Dėl to ūkininkai iš grūdų nieko nesitiki ir visas viltis deda bekonams. Bekoninių kiaulių auginama daug, kai kurie ūkininkai yra įsitaisę ir pavyzdingus tvartus. Didelis ūkininkams palengvinimas, tai nesenai Pandėly įsteigtas bekonų supirkimo punktas. *A. P-s.*

Diena lankosi vilkai.

Gegužinė, Trakų aps. Jau vasarą apylinkės ūkininkams ramumą kliudė gausūs vilkai. Dabar jie pasidarė daug drąsesni ir dieną atžygiuoja į kaimą apsidairyti. Vadinasi, patys medžiotojų ieško, tik niekas jų nemedžioja. *M. T.*

Naujas tiltas.

Žeimelis, Šiaulių aps. Šio mėn. pradžioj baigtas statyti Linkuvos — Žeimelio vieškelio, per Berštolio upelį, geležies betono tiltas. Jį statė apskrities savivaldybė. Tiltas kaštavo apie 25.000 litų. *Ajaras.*

Girtini jaunuolių darbai.

Biržai, Biržų rajone yra 40 jaunalietuvių skyrių, kurie savo veikimu visus stebina. Yra paskelbtas darželių gražumo konkursas. Už gražiausią daržėlį mergaitei skiriamas auksinis laikrodėlis, o berniukui už gražiausią tvorelę — sidabrinis. Rajono valdyba siekia, kad apylinkė pasidarytų gėlių ir dainų kraštas. *R. Medelis.*

Trūksta mlško.

Joniškėlis, Biržų apskr. Gruodžio 7 d. Joniškėlio girininkijoj įvyko viešas miško pardavimas. Dėl miško stokos Joniškėlio ir Pasvalio apylinkėse daug žmonių buvo atvykę. Tik trečdalis norinčiųjų galėjo miško nusipirkti ir tai kartais 300% įvaržę.

Panemunis, Rokiškio apskr. Gruodžio 10 d. buvo viešos miško varžytynės. Tik trečdalis pirkėjų gavo miško; kiti tuščiomis namo grįžo. *Ąžuolas.*

Miestas, kuriam daug ko trūksta.

Pagėgiai, Ne mažas miestas ir dėl arti esančios vokiečių sienos judėjimas jame didelis. Mieste daug ko trūksta; butų, knygyno, gydytojų ir žmoniškesnių parduotuvių. Duona čia beveik dvigubai brangesnė, kaip Tauragėje. Sirgti neapsimoka, nes yra tik apskrities gydytojas, kuris už vizitą paima 30 litus. *J. B.*

Bulius žmones subadė.

Rokiškis, Gruodžio 2 d. Pužonių kaime ūkin. Grigonies jautis subadė du žmones: jo berną ir p. Grigonienę. Pastaroji sunkiai sužeista. *P. Fė.*

Pirmos pagalbos kursai.

Zarasai. Skautų taryba paskutinėj savo sueigoj nutarė suruošti sanitarinius - pirmosios pagalbos kursus. Paskaitoms skaityti būsią pakviesti vietos gydytojai.

A. J-a.

Įvairūs ūkininkams kursai.

Čekiškė, Kauno apskr. Gruodžio 4—6 d. Dokių pr. mokytoja O. Klupšaitė suruošė apylinkės ūkininkams trijų dienų kursus. Paskaitas skaitė ir Vilkijos agron. Švantas.

Užventis, Šiaulių apskr. Gruodžio 6—13 d. čia buvo suruošti savaitiniai žemės ūkio kursai ūkininkams. Paskaitas skaitė Šiaulių apskr. agron.

Merkinė, Alytaus apskr. Makniūnų dvare gruodžio 9 d. atidaryti dviejų savaičių virimo ir kepimo kursai. Klausytojų įsirašė keliasdešimts.

Gaisrai.

Kybartai, Vilkaviškio apskr. Gruodžio 10 d. Varpučių kaime sudegė pil. Medelio tvartas su smulkiuoju inventorium. Gyvulius pavyko laiku išgelbėti. Gaisro priežastis nežinoma. Nuostoliai siekia 1000 litų. Tvartas buvo apdraustas.

Butrimonys, Alytaus apskr. Naisodžio kaime gruodžio 9 d. sudegė ūkin. Chmieliauskienės namai ir tvartai su gyvuliais. Nuostoliai siekia apie 2000 lt. Turtas neapdraustas.

Gelgaudiškis, Šakių apskr. Gruodžio 8 d. sudegė pil. Orinto gyvenamas trobesys ir tvartas, buvęs po vienu stogu. Gaisras kilęs dėl padegimo. Turtas neapdraustas.

Panevėžys. Gruodžio 10 d. buvo užsidegęs vežamas malkų vagonas. Atvykus gaisragesiams, gaisras užgesytas.

Tik kviečiai gerai derėjo.

Joniškis. Šiaulių apskr. Šiemetis derlius buvo kiek blogesnis už pernykštį. Gerai derėjo tik kviečiai ir linai. Visa ūkininkų viltis, tai kviečiai, o linai visai pigūs. Kai kas blogesniais linais net stogus dengia.

D.

Labai pūsta bulvės.

Šiaulėnai, Šiaulių apskr. Daugumas ūkininkų, patikrinę rūsiuose bulves, perpus rado supuvusių. Bulvės čia labai pūva. Puvimas apima ne pavienes bulves, bet kai kur visą rūsį. Žmonės mano, kad tai bus kaž kokia bulvių puvimo liga išsiplėtusi.

Rangs.

Senovės tilto liekanos ežere.

Kuktiškės, Utenos apskr. Čia yra didelis Eisetų ežeras su daugybe salų ir pusiasalių. Į vieną ežero pusiasalį, ties Vaivadiškių vienkiemiu, senovėj būta tilto. Dar ir dabar stovi vandeny sukalti poliai. Tilto būta 100 metrų ilgio ir neblogų statytojų statyta, nes ežeras čia yra apie 15 metrų gylio. Tiltas, matyt, keletą kartų remontuotas, nes yra trys eilės polių. Jokių padavimų apie šį tiltą žmonėse nėra užsilikę.

Baublys.

Vilniaus malda mokyklose.

Grinkiškis, Kėdainių apskr. Gruodžio 8 d. įvyko šio valsčiaus mokytojų konferencija, kurioj nutarta šeštadieniais po pamokų kalbėti Vilniaus maldą.

K. Sedlauskas.

Klausimai ir atsakymai.

Juridiniai.

Klaus Prie rusų nuo 1910 m. iki 1918 m. tarnavau miškų žinyboj. Nuo 1918 m. iki šiai dienai tarnauju toj pačioj vietoj. Esu silpnos sveikatos. Ar galėčiau gauti pensiją?

Atsak. Pensijai gauti reikia ištarnauti 25 metus, bet jei Jūs nustojote sveikatos del tarnybos, tai pensiją galite ir anksčiau gauti. Prašykite užskaityti rusų tarnybą į ištarnautą laiką pensijai gauti (Vyr. Žin. 221 Nr.).

Klaus. Tarnavau lentpiūvėj ir malūne. Iš ten išėjau jau ½ metų. Liko nesumokėtos algos 500 litų. Ar galiu teismo keliu išreikalauti iš įmonės savininko likusią algą?

Atsak. Jei turite įrodymų, kad ne visa alga sumokėta, žinoma, galite reikalauti per teismą.

Klaus. Mano tėvas valdo ūkį iš 15 ha. su trobesiais. 1929 m. aš, vienintelė jo duktė, ištekėjau ir su vyru gyvenome pas tėvą, dirbdami bendrai visus darbus. Motina mirė. Su tėvu susipykom ir jis mane su vyru išvaro, žadėdamas nieko neduoti, o ūkį parduoti. Ar priklauso man kokia dalis iš ūkio, ar negalėčiau ieškoti motinos įnešto kraičio?

Atsak. Tėvas savo ūkį kam nori, tam gali palikti ar parduoti. Motinos kraičio negalite reikalauti. Geriausia tai susitaikyti su tėvu, tada galėsite gyventi kartu.

Klaus. Esu savanoris-kūrėjas. Kariuomenėje tarnavau 3 metus. Dabar tarnauju valstybinėje įstaigoje. Ar gali būti įskaitytas laikas pensijai gauti ištarnautas kariuomenėj savanoriu ir ar reikėtų mokėti įnašai į pensijų fondą?

Atsak. Laikas ištarnautas kariuomenėje savanoriu turi būti įskaitytas į laiką pensijai gauti. Įnašus į pensijų fondą už pereitą laiką reikės sumokėti.

Klaus. Mano sesuo turėjo namą su sklypu. Ištekėjo už beturčio vyro. Dabar jiedu nesugyvena ir nori skirtis. Vyras reikalauja iš žmonos pusę turto. Ar turi teisę jis gauti pusę turto?

Atsak. Kadangi turtas yra žmonos, tai vyras jo gauti negali. Žmona gali su savo turtu elgtis kaip nori.

Klaus. Pirkau ½ ha žemės namine sutartimi. Pas notarą dokumentų nesudarėm. Už žemę sumokėjau ne pinigais, bet daiktais, vertės 700 litų. Dabar pardavėjas atsisako sudaryti notarinį dokumentą ir nori, matyt, žemę perleisti kitam. Ar gali jis tai padaryti ir ar galiu sumokėtus daiktais 700 litų iš jo išreikalauti?

Atsak. Perkant nekilnojamąjį turtą būtinai reikalinga sudaryti pirkimo-pardavimo aktą pas notarą. Naminė sutartis juridinės galios neturi, todėl žemės pardavėjas gali jos Jums ir neduoti. Savo keliu, Jūs galite iš jo ieškoti sumokėtus 700 litų, jei tai naminėj sutarty buvo pažymėta.

Klaus. Esu gimęs 1908 m., pavainikis, ir todėl mano metrikoje užrašyta motinos pavardė. Tėvas 1924 m. mirė. Ar galiu savo pavardę pakeisti tėvo pavarde?

Atsak. Kadangi tėvui gyvam esant Jūs nebuvote įteisintas, tai dabar pakeisti savo pavardę ir vadintis tėvo pavarde negalite.

Medicinos.

Klaus. Girdėjau, kad ūsus ir barzdą galima išnaikinti ant visados. Patarkit kaip.

Atsak. Paklausk to, iš ko apie tai girdėjai.

Klaus. Kodėl vyrams ant veido auga plaukai, o moterims ne?

Atsak. Dėl to, kad jie vyrai!..

Klaus. Turiu raudonus plaukus, norėčiau pakeisti jų spalvą. Ar yra tokių vaistų ir kaip juos vartoti?

Atsak. Kreipkis į kosmetikos kabinetą, kur daromi tokie plaukų perdažymai. Jų gali rasti Kaune.

Klaus. Turiu niežus, kaip išsigydyti?

Atsak. Jeigu niežais vadini tą pat ligą, kurią niežais vadina ir gydytojai, tai įtrink į kūną Wilkinsono mosties, vieną kartą dieno je, tris dienas paeiliui. Ketvirtą dieną išsimaudyk šiltame vandenyje, išsimuilavęs žaliuoju muilu. Apsivilk visai naujais baltiniais ir viršutiniais rūbais. Senuosius, išvirink, jeigu galima, kurių negalima virinti iškaitink kaitriame pečiuje. Jei po to, dar kur pradės niežėti, tai niežtinčią vietą lštrink ta pačia mostimi taip kaip pirmą kartą, išsimaudyk ir pakeisk aprėdą.

Klaus. Prieš 2 metus buvau susirgęs triperiu. Gydžiausi, vėliau mečiau gydytis. Jaučiu, kad ta liga dar yra. Lėšų gydytis neturiu. Turiu tarnystę ir bijau, kad dėl ligos manęs neišvarytų. Ką daryti?

Atsak. Be gydytojo nieko doro neišeis. Būtinai reikia gydytis, nes gali likti invalidu. Sprendžiant iš adreso, Tamstai bus pigiausiai gydytis Kaune, Šančiuose, Švedų g. 4, valstybinėje odos ir veneros ligų ambulatorijoje, kur gydoma nemokamai.

Klaus. Esu jaunas ir gražus, bet turiu raudoną nosį. Prieš du metus to nebuvo. Kada šalta, nosis stipriai paraudonuoja, net pamėlynuoja, visada šaltesnė už kitas kūno dalis. Ar galima gydytis ir į ką kreiptis?

Atsak. Gydytis visada galima, tik nežinia, ar gydymas prašalins nosies raudonumą. Kreipkis į odos ligų specialistą, gal jis padės.

Klaus. Esu provincijos valdininkas ir gydausi pas to pat apskrities gydytoją. Ar gali ir turi teisę tas gydytojas pranešti apie mano ligą mano viršininkui, jeigu būtų užklaustas žodžiu ar raštu?

Atsak. Gydytojas neturi teisės niekam pasakyti apie gydomo ligonio ligą, jeigu tai atliekama privačiai, neviešai ir nėra ligonio sutikimo tam reikalui. Jeigu kurioje įstaigoje yra savas tos įstaigos gydytojas, kuris valdininkus apžiūri, kaipo tos įstaigos gydytojas, tai įstaigos viršininkas gali pasiinteresuoti savo valdininkų sveikata. Teismui reikalaujant gydytojas privalo suteikti esamų pas jį žinių. Jeigu ligonio elgesys gręsia kitiems pavojumi apsikrėsti, gydytojas privalo įspėti suinteresuotus asmenis, kad jie išvengtų pavojaus.

Kas saldu-tas gardu!
Kas raudona-tas gražu!
sako liaudies priežodis,

bet ne kiekvienas į margą popierėlį suvyniotas arba dailiai išmargintas muilas yra GERAS tualeto muilas. Kiekvienai prekei gerą vardą sutelkia ilgų metų bandymai-prityrimai, todėl nevartokite kito muilo veidui praustі, kaip tik Florance, o ypač tobuliausią šio fabriko rūšį

Jaunystės Muilą

Tėmykit, kad būtų tik Jaunystės muilas. Jį visur reikalaukite

Margumynai.

Šiltakraujai žalčiai.

Garsaus Carnegie instituto laboratorijose, Vašingtone, padarytas labai įdomus moksliškas atradimas. Ištirta, kad žalčiai pitonai, kurie priklauso šaltakraujų gyvių šeimai, kai kuriais atvejais turi aukštą kraujo temperatūrą.

Instituto zoologai, stebėdami pitono patelę tame laiko tarpe, kai ji perėjo kiaušinius, rado, kad jos kraujo temperatūra nuolat kilo ir pagaliau prašoko kambarinę temperatūrą. Žalčio kraujo temperatūra buvo matuojama specialiais elektros aparatais.

Pitonai yra labai dideli, nenuodingi žalčiai, kartais siekia 7—8 metrų ilgumo. Pitonų yra dviejų rūšių; gyvena pietinėj Azijoj iki Himalajų kalnų, Indijos vandenyno ir Olandų Indijos salose. Pitonai deda daug kiaušinių, iš kurių per porą mėnesių išsirita jaunikliai. Pitonus laiko žiurkėms naikinti.

Sažinė prabilo.

1905 metų gruodžio mėn. 6 d. Nancy mieste, Prancūzijoj, iš šv. Nikalojaus bažnyčios nežinomas piktadarys pavogė 13 brangių bažnytinių indų ir relikvijų.

Praslinko 25 metai ir apie vagystę jau buvo beveik užmiršta. Ir štai, šių metų gruodžio mėn. 6 d. atėjęs iš ryto į bažnyčią zakristijonas rado ant didžiojo altoriaus visus anuomet pavogtus daiktus. Matyt, sąžinės kankinamas vagis nedrįso vogtų daiktų parduoti ir pagaliau, 26 metams praslinkus, ryžosi juos grąžinti.

Naujoviški lėktuvai.

Aviacijos žinovai sako, kad dabartinis lėktuvų statymas einąs klaidingu keliu. Esą, įsižiūrėjęs žmogus paukščius ir pradėjęs jais sekti, statydamas skraidomąsias mašinas. Dėl tos priežasties lėktuvai esą netobuli, brangūs ir daug pavojų skraidytojams lemia. Aviacijos srity turėsiąs būti pasikeitimas. Lėktuvus teksią statyti savaimingus, nesekant gamtos, kaip nesekama jos dirbant automobilius ir kitas sausžemio susisiekimo priemones. Dėl to jau seniai daromi įvairiuose kraštuose mėginimai išrasti šią nuomonę atitinkantį lėktuvą. Buvo pridirbta keisčiausių pavidalų lėktuvų, bet visi jie pasirodė blogesni ir už esamuosius. Dirbant naujoviškus lėktuvus, siekiama keleto tikslų iš karto. Norima dabartinio lėktuvo sparnus numesti, motorą pritaisyti apačioje, po lėktuvu; padaryti jį tokį, kad į viršų kiltų arba leistųsi iš karto, statmeniškai. Be to, padidinti ir greitumą. Dabar didžiausias aviacijos lėktuvų greitumas per lenktynes Anglijoj, Šneiderio taurei laimėti, pasiektas apie 500 kilom. per valandą.

Iš visų dabar naujoviškų lėktuvų pažymėtini du: Dr. Hilly Amerikoj ir inž. Ietės, Švedijoj. Abu daug maža panašūs, padirbti iš plieno ir aliuminijaus metalo, kyla ir leidžiasi statmeniškai, gali ir nuo vandens pakilti; abu be sparnų. Ietės lėktuvas turi dar automatizuotą vairą. Kiek šitie lėktuvai bus tinkami, netolima ateitis parodys.

Indijonų duona.

Pietų Amerikoj, vienos upės pakraščiuose rasta keletas kepalaičių gerai išsilaikiusios indijonų duonos. Toj srity indijonai nebegyvena jau nuo pereito šimtmečio pabaigos, dėl to reikia manyti, kad rasta *duona buvo kepta mažiausia prieš 30 metų.*

Duona rasta paslėpta išpuvusiame medy. Kepalaičiai juodi ir jų pluta kieta, kaip akmuo. Bet prapiovus, randama minkšta masė, kurią po kiek metų ir šiandien galima valgyti. Indijonai matomai, žinojo kaž kokią paslaptį, kaip pagaminti tokią negendančią duoną. Jie slėpdavo duonos kepalaičius pakelėse, kad, reikalui esant, turėti maisto atsargą.

Augalų širdis nemuša.

Garsus indų mokslininkas, augalų tyrinėtojas Bose šiemet paskelbė sensaciją, kuri bematant apėjo viso pasaulio spaudą. Jis tvirtino, kad su tam tikrų aparatų pagelba jam pavykę susekti, kad augalų sultys lygiais šuoliais eina į viršų, panašiai kaip žmoguje vaikščioja kraujas.

Tačiau dabar du vokiečių mokslininkai, naudodamiesi dar jautresniais aparatais, nustatė, kad tokios sulčių cirkuliacijos augaluose nėra. Taigi, indų mokslininko tvirtinimas apie „augalų širdies" atradimą ir jos plakimą buvo klaidingas.

Šis bei tas.

— Vokiečių inžinierius Philipps išradęs naują nardomąjį aparatą, kuriuo galima būsią nusileisti į jūrą iki 3.000 metrų gilumos. Didelis vandens spaudimas būsiąs mažinamas tame aparate įtaisytu prietaisu.

— Dėl ekonominio krizio anglų „Cunard" laivų linija sustabdė 73.000 tonų laivo statybą. Šis laivas turėjo būti didžiausias ir greičiausias pasauly.

— Išimtas iš apyvartos anglų keleivinis laivas „Corinthic", kuris laikomas laimingiausiu laivu pasauly. Laivas per visą savo gyvavimo laiką nuplaukė milijoną angliškų mylių ir per visą tą laiką jį neištiko jokia nelaimė.

— Paskutiniais statistikos daviniais, Prancūzijoj šiuo metu yra bemaž 42 milijonai gyventojų — apie 39 milijonai prancūzų ir bemaž 3 milijonai svetimtaučių. Nuo 1926 metų Prancūzijos gyventojų skaičius padidėjo daugiau kaip vienu milijonu.

— Viename Vokietijos kaime per sutuoktuvių iškilmes įlūžo namų grindys. Visi svečiai nukrito 4 metrus į apačią. Apie 50 žmonių susižeidė.

— Lenkijoj šiemet buvo žymiai daugiau gaisrų, negu pernai. Gaisrų skaičius nuolat auga. Kaip rodo statistika, ketvirtadalis visų gaisrų Lenkijoj kyla nuo padegimų.

— Kaip rodo statistika, Prancūzijoj šiuo metu gyvena apie pusantro milijono svetimšalių darbininkų, būtent: 477.000 italų, 249.000 belgų, 232.000 lenkų ir 540.000 kitų tautų: šveicarų, rusų, ispanų ir t. t.

— Viename Anglijos aerodrome, savininkui pietaujant, nežinomas asmuo pavogė lėktuvą. Pritrūkus benzino, vagis priverstas buvo nusileisti ir buvo tuojau areštuotas.

Siunčiame kalendorių.

Visiems 1932 metų prenumeratoriams, kurių prenumerata gauta iki gruodžio mėn. 12 dienos, jau išsiuntėme „Mūsų Rytojaus" nemokamą priedą — sieninį kalendorių. Ir kitiems prenumeratoriams išsiųsime tuojau kalendorių, kaip tik bus gauta jų 1932 metams prenumerata. Taigi, kas nori greičiau gauti kalendorių, lai pasiskubina prenumeratą išsiųsti. (Apie kalendorių skaityk 9 puslapy).

Sportas.

Mūsų sportininkai į Šveicariją.

Jau galutinai susitarta dėl Lietuvos futbolo komandos kelionės į Šveicariją. Gruodžio mėn. 26 d. įvyks futbolo rungtynės Vinterture, gruodžio 27 d. — Berne ir sausio mėn. 1 d. — Züriche.

Mūsų komanda išvyksta į Šveicariją gruodžio mėn. 23 d. Sąstatas tuo tarpu dar nežinomas. Greičiausia komanda bus sustatyta iš Kauno ir Klaipėdos žaidėjų.

Bokso rungtynės su estais.

Gruodžio mėn. 13 d. Kaune įvyko bokso rungtynės mūsų boksininkų su estais. Iš mūsų pusės dalyvavo šeši boksininkai iš L. D. S. (Lietuvos Dviratininkų Sąjungos) klūbo ir estų — „Sport" klūbo.

Trejas rungtynes laimėjo papunkčiai estai, dvejas lietuviai ir vienos baigėsi lygiomis. Bendras rungtynių rezultatas 7:5 estų naudai.

— Tarpmiestinės futbolo rungtynės Paryžius — Berlynas, kurios įvyko Berlyne, pasibaigė paryžiečių laimėjimu 6:1.

— Londone įvyko tarpvalstybinės futbolo rungtynės Anglija — Ispanija. Rungtynes laimėjo anglai golų santykiu 7:1.

Šiuo skelbiama, kad norintieji gauti teisę

1932 metais laikyti keltus,

turi iki 1932 m. sausio mėn. 10 d. paduoti Vandens Kelių Tarnybai, apmokėtus 4 lit. žyminiu mokesčiu, prašymus.

Šis skelbimas neliečia tų keltų, kurių laikymas atiduotas iš varžytynių ir terminas nesibaigia 1932 mt. sausio mėn. I d.

Plentų ir Vandens Kelių Valdyba.

Kuo daugiau mokslo — tuo daugiau naudos!
Amerikos Lietuvių A/B. nuo 1932 m. vasario 1 d. ruošia 2 mėnesių

šoferių kursus

Mokestis už mokslą — 250 lt. Smulkesnių žinių galima gauti

Amerikos Lietuvių A/B-vėje,
Kęstučio g. 44a, tel. 40-27, 12-21, nuo 8—18 val.

Pranešimai.

Ūkininkų dėmesiui.

Spaudoj tilpo pranešimas iš Lušės, kad prie priėmimo bekoninių kiaulių darbininkai, dirbantieji prie svarstyklių, reikalauja iš ūkininkų po 1 litą nuo kiaulės už padėjimą pasverti kiaules.

Šiuomi Akc. B-vės „Maistas" Klaipėdos Skerdyklos administracija praneša ūkininkų žiniai, kad visi darbininkai dirbantieji priėmimo punktuose kiaules perkant yra apmokami Akc. B-vės „Maisto" ir todėl jie *neturi jokios teisės reikalauti kokiame nors pavidale atskiro atlyginimo iš ūkininkų.* Šiame atsitikime bus visi kaltininkai griežtai nubausti. Skerdyklos administracija prašo ūkininkus nieko darbininkams neduoti; jeigu tik kuris darbininkas reikalautų kokio nors atlyginimo, tuojau prašoma pranešti skerdyklos administracijai.

Kur yra beturčiams nemokamos gydyklos.

Beturčius apskritai turi gydyti savivaldybės. (Vietos Saviv. įstatymo § 3 p. 15).

Vidaus Reikalų Ministerija turi įsteigus tuo tarpu 2 akių ligų ambulatorijas ir 10 odos ir veneros ligų ambulatorijų. Šių ambulatorijų uždavinys — kovoti su vadinamais socialiniais susirgimais: trachoma ir venerinėmis ligomis (syfiliu, triperiu). Medicinos pagalba ir vaistai ambulatorijose duodami nemokamai. Bet jeigu gydytojas (ambulatorijos vedėjas) mato ar žino, kad pacientas gali pats nusipirkti vaistų, tai jam vaistų neduoda (Vyr. Žin. Nr. 272, eil. 1753).

Akių ligų ambulatorijos yra *Telšiuose* ir *Anykščiuose.*

Odos ir veneros ligų ambulatorijos: *Alytuje, Kaune, Mažeikiuose, Raseiniuose, Rokiškyje, Panevėžyje, Šakiuose, Šiauliuose, Tauragėje* ir *Ukmergėje.* Ligoniai turi nepatogumų ir išlaidų dėl buto ir maisto: atvažiavę gydytis, jie turi patys susiieškoti sau butą, apsirūpinti maistu.

Be to, Alytuje Vidaus Reikalų Ministerija išlaiko odos ir veneros ligų ligoninę. Sergą syfiliu šioje ligoninėje gydomi nemokamai. Alytaus ligoninėje iš viso yra 50 vietų (lovų). Jei vietų ligoninėje yra, ligoniai priimami be ypatingų formalumų.

Atitaisymas.

Praėjusios savaitės „Mūsų Rytojaus" numeryje, kur buvo kalbama apie pinigų mokėjimo terminus už pirktą mišką, įsibrovė klaida: 2 punkte raidė b) paženklintas terminas turi būti ne rugsėjo mėn. 15 d., bet liepos mėn. 15 d.

Juokai.

Lenkų seime vienas atstovas ukrainietis išdrožė smarkią kalbą ir baigdamas tarė:

— Galiu tik tiek pasakyti, kad pusė čia esančių yra tikri idiotai.

Seimo pirmininkas, išgirdęs šiuos įžeidžiančius žodžius, kviečia atstovą prie tvarkos ir reikalauja atsiimti žodžius atgal.

— Gerai, pone pirmininke! — sako ukrainietis. — Pusė čia esančių yra ne idiotai.

Ponia: — Petrone, kas per apsileidimas! Lėkštes šluostai skepetaite!

Tarnaitė: — Tai nieko, poniute, skepetaitė jau nešvari.

Susiginčijo klebonas su gydytoju.

— Žinai ką, klebone! — sako gydytojas. — Aš niekuomet nepatikėsiu, kad Matūzelis iš tikrųjų gyveno 900 metų, kaip tai yra parašyta šv. Rašte.

— O aš, pone daktare, kaip klebonas, pilnai tam tikiu, juo labiau, kad anais laikais gydytojų dar visai nebuvo.

— Jonai, tavo prietelius jau visai girtas! Kodėl jis, po šimts pypkių, neina namon?

— Matai, jis jau taip papratęs. Jis eina namon tik tada, kai jau negali pastovėti ant kojų.

Radio programa.

Kasdien 18 val. 30 min. — laikas, oras, žinios.

PIRMADIENIS, XII. 21. 17,00 — Patefono muzika. 17,30 — Teis. V. Augulis: Samda. 17,50 — A. Tyruolis: Naturalumas. 18,10 — Pramoga. 19,10 — Jaunuomenė gyvenimo sukuriuose. 18,30 — Vakaro koncertas. 21,40 — Mankšta scenoje. 22,00 — Fizikos eksperimentai mokykloje. 22,20 — Kamerinis koncertas.

ANTRADIENIS. XII. 22. 17,00 — „Namai ir Moteris". 17,30 — Lietuvių kalbos kursai. 18,00 — Agr. J. Petrušauskas: Veisimo būdai. 18,20 — Solo. 19,15 — Užsienio kronika. 19,30 — Vakaro koncertas. 21,10 — Mūsų naujų knygų apžvalga. 21,45 — Koncertas.

TREČIADIENIS, XII. 23. 17,00 — „Mūsų Vilnius" 17,40 — Sveikatos Patarėjas. 18,00 — Mandolinų-gitarų koncertas. 19,10 — A. Gricius: Mėnesis Amerikoje. 19,30 — Patefono muzika. 20,30 — „Piktų šešėlių medžiotojas" — Romanas. 20,50 — Kas tai yra skriptologija. I. 21,10 — Koncertas.

KETVIRTADIENIS. XII. 24. — KŪČIOS. 17,00—23,00 — Kūčių vakaras. (Programoje: Vaidinimas, Choras, Solistai, Orkestras). 24,00 — Transliacija Bernelių Mišių iš Kauno Bazilikos.

PENKTADIENIS. XII. 25. — KALĖDOS. 10,00 — Okupuotam kraštui. 10,15 — 12,00 — Transliacija pamaldų iš Kauno Bazilikos.

ŠEŠTADIENIS. XII. 26. 10,00 — Okupuotam kraštui. 15,30—23,00 — Kalėdų šventčių programa.

SEKMADIENIS. XII. 27. 10,00 — Okupuotam kraštui. 10,15 — Transliacija pamaldų iš Kauno Bazilikos. 15,30 — Stygų orkestro koncertas. 16,00 — Pasakos. 16,20 — Skautų sueiga. 16,40 — Onutės ir Marijonos pasikalbėjimas. 17,00 — Šaulių pusvalandis. 17,30 — Kariuomenės pusvalandis. 18,00 — L. o. Politikos apžvalga. 18,20 — „Ūkininko Patarėjas". 19,00 — Romanas. 19,30 — Vakaro koncertas. 21,00 — Dorovės auklėjimas. 21,20 — J. Talmantas: Mūsų gramatikoje pamirštas dalykas. 21,40 — Koncertas.

Jei turi bankinį reikalą, tai kreipkis į **Liet. Kredito Banką**
Čia rasi geriausią patarnavimą.
TELEF.: 200, 1554, 3933 Nr.
KAUNAS, LAISVĖS AL. 66

LAZURKAS.
Lazurkas su ženklu „Akis" yra pripažintas skalbiniams pačiu geriausiu lazurku.

Urbano Restoranas
Naujai įrengtose patalpose
atidarytas iki 12 v. nakt.
Pigūs pusryčiai, pietūs ir vakarienė. Įvairūs švieži užkandžiai. **Pietų kaina 2 Lt.**
Virtuvė specialaus kulinaro priežiūroje.
Pietų ir vakarienės laike muzika
Kaunas, Mickevičiaus 20. Tel. 25-81

Pastillės
BONA
geriausi vaistai nuo kosulio, užkimimo ir kvėpavimo organų susirgimo.
Gaunama visose vaistinėse
Pharmakon Klaipėda.

Yra brangesnių, bet nėra geresnių už
anodo batarėjas
vardu
„SYRIUS"

Akcinė aliejaus fabriko B-vė
„RINGUVA"
Kaune, Šančiuose, telef. Nr. 15
gamina ir parduoda geriausios rūšies valgomąjį ir techninį aliejų, pokostą ir išspaudas.
Pirkite tik savo krašto gaminius.

I. Kameneckio
Kaunas,
Tolstojaus g-vė Nr. 1
Telef. 17-17
Veidrodžių ir stiklo šlifavimo FABRIKAS
siūlo pigiausiomis kainomis įvairaus didumo ir formato veidrodžius, priima atnaujinti senus. Sandėly nuolatos turi spalvotų, lenktų kristalinių stiklų.

Reikalaukite visur! Su pilna garantija už gerą kokybę Reikalaukite visur!
dešimtaines ir stalo
svarstykles
įvairaus didumo gamina fabrik.
Akc. B-vė „Miškas"
Geležinkelio stotis Žasliai

PHILIPS

naujausis modelis
su įmontuotu garsiakalbiu, tiesioginiam prijungimui prie elektros srovės tinklo.

Paprasčiausias stočių nustatymas, tik sukant vieną ratuką.

Aparatą galima gauti visur ir pas kiekvieną radio pardavėją.

LIET. **PHILIPS** AKC. BENDROVĖ,
Kaunas, Laisvės al. 17. Tel. 2075.

VALSTYBĖS DRAUDIMO ĮSTAIGA

(anksčiau vadinama Valstybinio Apdraudimo Įstaiga)

patogiomis sąlygomis draudžia:

nuo ugnies trobesius, fabrikus, pienines, gyvulius, pašarą, javus ir visokį kilnojamąjį turtą.

nuo kritimo — dėl ligos ir nelaimingų atsitikimų — gyvulius.

Ūkininkams apdraudimas žymiai papigintas, nes V. D. Įstaigoje sudaromi apdraudimai paliuosnojami nuo valstyb. rinkliavų.

Nuo 1930 m. vasario 1 d. įvestas **gyvybės draudimas** įvairiems atsitikimams: mirties atsitikimui, išgyvenimui iki nustatytam laikui ir kit.

Apdraudėjai dalyvauja pelne

Apie apdraudimo sąlygas galima sužinoti: 1) Valdyboje, kuri persikėlė į naują butą, Kaune, Laisvės al. 52 (tel. 595), 2) pas inspektorius — Šiauliuose, Panevėžy, Mariampolėj, 3) pas vietos agentus

„Alynas" pardavinėjamas valstinėse, kooperatyvuose ir kolonialėse krauluvese.
Vartojimo būdas nurodytas kiekvienoje skardinėje.

Pavogta, pamesta, pabėgo ir t. t.

Iš Darsuniškio miško **dingo skalikas:** juodas, balta krūtinė, vardu „Čigonas". Nurodžiusiam arba raduslam atlyginsiu. Pranešti: Kruonis, Vedeckas.

Vietų pasiūlymai ir paieškojimai,

Į 200 ha ūkį reikalingas **ūkvedis** su ilgametine praktika didesniuose ūkiuose, gerai nusimanąs apie cukrinių runkelių auginimą, be šeimynos. Kreiptis tik su rimtomis referencijomis raštu ar asmeniškai į „Mūsų Rytojaus" administraciją S.B.

Reikalinga į dvarą **virėja-šeimininkė** pageidautina iš **Klaipėdos krašto.** Kreiptis: Dipl. Agr. I. Valiūną, Biržai.

Pelningai įmonei reikalinga **kompanijonas-ė,** Lietuvė, su kapitalu 3-5000 lt. Siūlyti „Mūsų Rytojus" A.

Darbštus ir sąžiningas vaikinas **ieško gizelio vietos** valčių malūne. Turiu praktikos. Kovarsko pašt., Ukmergės pšt., paso 952845 Nr.

Ieškau mašinisto-mechaniko **vietos.** Turiu rekomendacijas ir ilgametę praktiką. Pasiūlymus siųsti: Panevėžys, Molainių g. 29. Petrauskas.

Dvarui reikalinga rimta **kambarinė,** mokanti namų ruošos darbus. Rekomendacijos būtinos. Čekiškė, Kauno aps., pareikalav. paso 40260/1.

Reikalingas susipažinęs su gyvulių šėrimu ir ūkio mašinomis **ūkvedys,** Kreiptis raštu, nurodant rekomendac.: Ventos pšt. agent., V. Kaunackas.

Klaipėdos šaulių būrio dūdų orkestrui reikalingas **klarnetistas** 1 B ir I tenoristas. Sąlygas siūlyti Būrio Valdybai.

Geriausiai aprūpinsi save ir vaikus, pasidėdamas pinigus **ŪKIO BANKE** Turtas 15 milijonų litų. Moka aukštus nuošimčius Ūkio Banką rasi kiekviename apskrities mieste.

Gydytojai

D-ras B. Janušauskas Chirurgija, Rentgeno kabinetas. Šiauliai, Bažnyčios 46. Priima ligon. 11—14 ir 18 — 19 val.

Daktaras **J. Glikmanas** Seredžiuj priima ligonius ir teikia gimdančioms pagalbos

D-ro K. Repšio ausų, gerklės, nosies ir akių (galvos) gydymo **KABINETAS** Panevėžys, D-ro Moigio gatvelė 5 Nr.

Gydytojas **L. Kronzonas** Kalvarijoje atidarė **Rentgeno kabinetą,** daromi peršvietimai ir nuotraukos.

20 metų veikusi Odesoje **N. Leščinskio** chemijos bakteriologijos **LABORATORIJA** atlieka visus medic. analizus—šlapimo, skreplių, kraujo, skilvio rūkšties, žmogaus mėšlo ir t. t. Analizai iš provincijos daromi be eilės. Kaunas, Laisvės Al. 50, telef. 9-33.

Med. D-ras A. GylyS vidaus ir nervų ligų gydytojas, **persikėlė** į Kalnų gt. 40, Kaune. Priėmimo valandos nuo 11—13 ir 16—18 val.

Ūkių ir namų pirkimas bei pardavimas

Pigiai parduod. **46 mrg. ūkis,** Šiaudiniškių k., Kybartų valsč., Sužin.: Alvito stot., Ramanauskas.

Parduodama 66 ha žemės: ariamos, skynimo ir miškelis. Galima dalimis. Račkauskas, Labos pšt.

Ūkių ir namų pirkimas bei pardavimas

Parduodu išsimokėjimui iki 4 metų, pusę sumos įnešus, Kretingos apskr. palivarkai: Laivių, Dovainių k-me „Žydlaukė", „Juodpelkė", „Dovainėliai", Uogučių vienkiemis; Užpelkių k-me „Margolis", „Palistės", „Sodybinis", Baldoku k-me Juodupis, — vandens malūnai: Natenės, Sontakelės ir Skaudaliai, Rokiškio ap. Mirabelelio dvaro sklypai 4, 5, 6, 7 ir 8 Nr. Nr.; Slabados palivarko sklypai 2 ir 4 Nr. Nr.; Lankelių dvaro sklypas 5 Nr.; Gabrijielavos dvaro sklypas 1 Nr. Sužinoti: Kaune, Versalio viešbutis 1001 ir vietose.

Parduod. 80 ha centras ir 25 ha miško su ger. mūrin. trobes., gyvenamu namu iš 15 kambarių; yra vandens malūnas. Nuo Šiluvos 10 klm., nuo Tytavėnų 5 klm. Kreiptis: Kėdainių pšt., Apytolaukės dv. savininkas.

Parduodu 65 ha 1 rūš. žemės **ūkį** su gyvu ir negyvu inventor. Trobesiai nauji ir geri, netoli miesto ir gelež. stot. Kaina 90.000 lt. Adresas: Panevėžys, pšt. dėž. 67, V. R.

Už 15.000 lt. **parduodu** Rokiškio aps. **23 ha ūkį** su 7 trob., sodnu ir 3 ha miško. Graži vieta. S. Jovaišas. Teirautis: Šiauliai, Kražių g. 24a.

Parduod. 14 ha miško su žeme Stackiškių dv., Pivošiūnų valsč., Alytaus aps. Kreiptis: Jėzno pšt. ag., S. Kvinta.

Išnuomojama Draudelių polivarkas. Pašvitinio valsč., be inventor.: **69 ha žemės.** Kreiptis: Šiauliai, Dvaro g. 47, žemės savininkui. Atsakymui pšt. ženkl.

Utenoj parduodamas tinkamas prekybai **namas** su salka prie geležinio stoties, dengtas skarda 5×4 sieks. 3612 kv. m. sklypas. Sužinoti: Ūkio Banke Utenoje.

IŠNUOMOJAMAS 80 ha **ūkis,** prie šakos pakrovimo arti Kauno. Sužinoti: Pamierės pšt. Dambrava, Leonavičius.

Skubiai ir pigiai parduodu 10 ir 20 ha geros žemės prie vieškelio, nuo Plungės ir Žarėnų 13 klm. Adresas: Plungės v., Gairupių k., Paulauskas.

Išvažiuojant skubiai parduodu už 3.000 lt. gražiai įrengtą, su visomis prekėmis **dešrų** ir kitų gastronomijos **prekių krautuvę** Vieta gera, pelnas tikras. Suž.: Kaunas, Vytauto pr. 29, sav. A. Norvaiša.

Parduodama patogi, graži 35 ha **kolonija** su mišku ir trobesiais, netoli malūno ir garinės pieninės, Josvainių visč. Sužinoti: Petrausko kepykloje, Kėdainiai.

Malūnai, motorai ir įvair. mašinos

Parduodu vėjinį **malūną** geroj vietoj. Kreiptis Balsogala, Ždanavičius.

Parduodu vartotą **motorą „Benz"** 20-25 P. S. **gerame stovyje,** varomas žibalu arba gazoliu. Rokiškis, Kovališkis, J. K.

Mechaniška dirbtuvė **Br. Kavaliauskų** Krakės telef. 20. Atlieka įvairius auksavimo ir sidabravimo darbus, gamina ir įrengia perkūnsargius. Duoda ilgam išsimokėjimui. Darbas atliekamas sąžiningai ir laiku. Turi savo įgaliotus atstovus įvairiose vietose. Užsisakant prašome tikrinti atstovų įgaliavimus.

Onuškio (Trakų aps.) valsčiaus **rinkos rinkliavos** 1932 metams išnuomavimo **varžytynės** įvyks valsčiaus raštinėje š/m. gruodžio mėn. 31 d. Prad. kaina 1200 lt. į pliusą. Turgai būva dideli. Per metus galima surinkti 7000 lt.

Dėmesio! Mes išleidome naują papirosų markę

8224 1

MINTIS

Papirosas malonus ir gardus, nes pagamintas iš geriausios tabako žaliavos.

10 štukų 25 ct.

Tik pamėginkit ir jau rūkysit „MINTIS".

Tabako ir papirosų fabrikas „YENIDZE" Klaipėda.

Kalėdos, Kalėdos,
O po Kalėdų
Tos pačios bėdos.
Kad nebūtų tų bėdų,
Reik, kad šeimininkas
Savo kiaulytei

Amerikoniškų „Neli"
Duotų.
Jei kiaulytė tų miltelių negautų,
Seimininką po Kalėdų
Ir vėl tos pačios bėdos
Spaustų.

Saugiausia vieta pinigams — (indėliams)

Kauno Miesto Lombardas,

nes už indėlių saugumą atsako Miesto Savivaldybė **visu savo turtu,** kuris siekia virš 60 milionų litų.

Kaunas, Nemuno ir Kanto g-vių kamp. Tel. 13-81

Budas prieš raudonas rankas

ir negražų veidą vartokite geriausią, baltą be taukų **Chremą Leodor** kuris rankas ir veidą daro baltu ir kurį dangelis vartoja, įpatingai moterys. Chremas Leodor yra tuo geras, kad juo patepus, veida šaldo ir nėra pastebimas, taipgi gerai laikosi pudra. Šis Chremas yra pagamintas iš gelių ir gerai kvepia.

Išmėgintas ir visame pasaulyje vartojamas šiš muilas **„Saulė"**

Nauja saulė užtekėjo,
„Saulės" muilas atsirado.
Šeimininkė, ko norėjo,
Tą dabar jinai surado.

Reikalaukite visur

seniai žinomus visame pasauly laikrodžius

ZENITH

Dėmesio.

Columbia

gramafonų bendrovė Londone, praturtindama savo ligšiolinį repertuarą, išleido dar 75 naujai Kaune įdainuotas lietuviškas plokšteles, k. a.: Kipro Petrausko, V. Grigaitienės, V. Dineikos ir J. Petrausko, Karo mokyklos choro, vyrų okteto, J. Mikulskio diriguojamo, M. Hofmeklerio orkestro įgriežta lietuviška liaudies muzika, įvairūs moderniški fokstrotai ir tango su lietuviškais žodžiais, Kauno įgulos bažnyčios choro įvairios Velykinės ir Kalėdinės giesmės.

Visi dalykai atlikti kuo puikiausiai.

Columbia *plokštelės visų pripažintos geriausiomis pasauly.*

Reikalaukite visur šių naujų **„COLUMBIA"** plokštelių ir patefonų.

„COLUMBIA" patefonai neturi sau lygių pasaulyje.

Generalinis atstovas **J. Sakalauskas,** KAUNAS, Laisvės Al. 53

1932 m. sausio mėn. 4 d.

bus

RAUDONOJO KRYŽIAUS

XX LOTERIJOS

II-os klasės

LOŠIMAS

Bilietai parduodami: Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Loterijoje Valdyboje Kaune, Laisvės alėja 35, pašto įstaigose, bankuose ir pas agentus.

Pirkit ir įsitikinkit.

Tik kojinės markės

„SILVA"

yra stiprios, elegantiškos ir prieinamos.

Reikalaukite visur moterų, vyrų ir vaikų kojines markės **„SILVA"** Kojinių fabrikas, trikotažo ir galanterijos urmo sandėlis

Akc. b-vė Br. Uliamperliai ir Ko. A. G.

Kaunas, Daukšos g-vė Nr. 16.

Singer

Pardavimas išsimokėjimui.

SINGER SEWING MACHINE COMPANY

Singer parduotuvių yra visur.

Reikalaukite **SIŪLŲ** geriausios kokybės **su ženklais**

Jeigu Jums reikia vyriškų, moteriškų arba vaikiškų kaliošų ar botų, tai nepamirškite, kad visų tvirčiausi ir gražiausi kaliošai ir botai pagaminti savo fabrike Suomijoj su žinomu fabriko ženklu

TREUGOLNIK

1860 metų

Gaunami visuose didesniuose magazinuose. Vienintelis atstovas Did. ir Maž. Lietuvai Broliai

B. ir V. Nurokai, Šiauliuose.

Rūkykite tik brolių Heye cigarus!

Ypatingai siūlome: *Havaneso, La Habanera, Rapina, Herrenklasse, Sopo, Hindenburg, Karūna, Amaranta, Prezidentas, Kometa, Mano mažytė, Ramintojas*

Cigarren

Pirmasis Lietuvos cigarų fabrikas brolių Heye, Klaipėdoje

Reikalaukite visų rūšių moteriškus, vyriškus, vaikams rytinius, šiltus ir kitokius

batus tik

Akc. B-vės „BATAS"

ŠIAULIUOSE

Visa gamyba atliekama iš tikros odos.

Fabriko gaminiai šių metų parodoje APDOVANOTI

Aukso medaliu ir piniginė premija.

Baisogalos Miškų Urėdijos

be anksčiau paskelbto tvarkaraščio

vieši pardavimai

stačiam miškui ir sugamintiems ąžuoliniams rąstams

parduoti įvyks:

Radviliškio gir-jos 1931 mt. gruodžio mėn. 23 d. ir 1932 mt. sausio mėn. 8 d. 11 val. ryto Radviliškio valsč. Valdybos raštinėje. Šeduvos gir-jos 1931 mt. gruodžio mėn. 29 d. ir 1932 mt. sausio mėn. 9 d. 10 val. ryto Šeduvos valsč. Valdybos raštinėje.

Smulkesnės žinios teikiamos Urėdijoje ir vietos girininkijose.

Tauragės Miškų Urėdija

skelbia

viešą pardavimą stačio žalio miško

iš Tauragės girininkijos šiomis dienomis:

1931 m. gruodžio mėn. 31 d., 1932 m. sausio mėn. 19 d., vasario mėn. 5 d. ir 22 d. ir kovo mėn. 7 d. ir 21 d.

Pardavimai įvyks 10 val. Tauragės valsčiaus S-bės bute.

Smulkesnes žinias teikia Miškų Urėdija ir vietos girininkas.

Karo Cenzūros leista.

Akc. „Spindulio" B-vės spaustuvė, Kaunas.